

1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

Čtvrtý nejhustěji osídlený kraj.

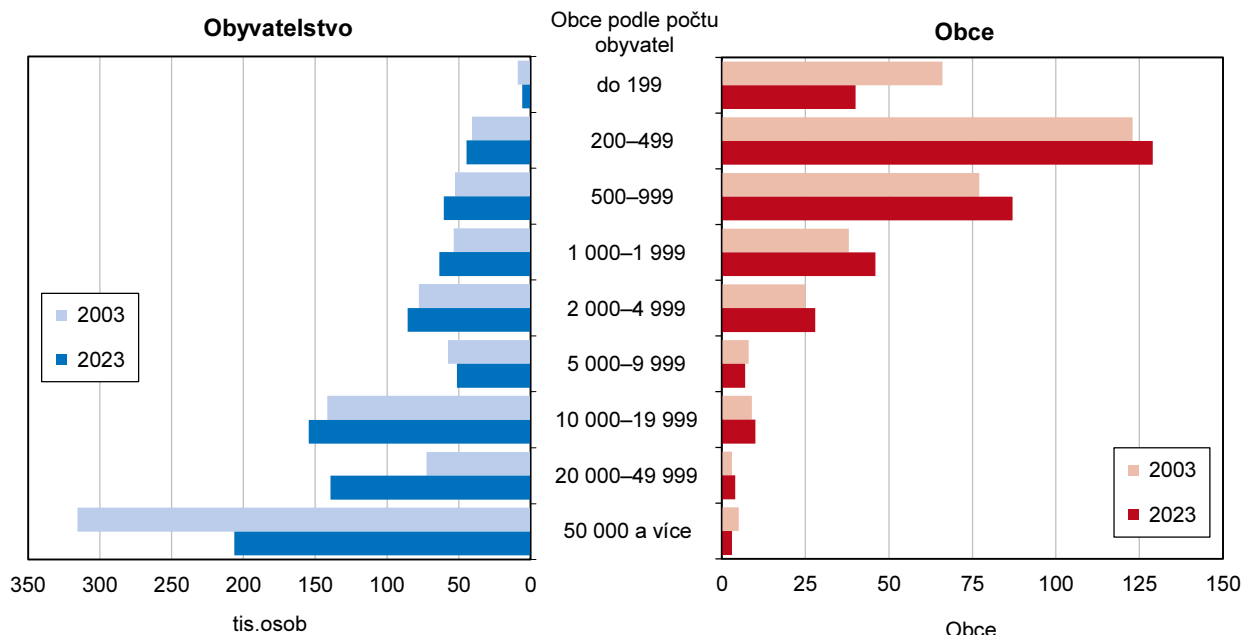
Ústecký kraj je se svou rozlohou 533 870 ha sedmým největším krajem v ČR a na rozloze státu se podílí 6,8 %. Ke konci roku 2023 žilo v Ústeckém kraji 811 169 obyvatel, což bylo 7,4 % všech obyvatel republiky. Ústecký kraj patří dlouhodobě ke krajům s vyšší hustotou obyvatelstva. V roce 2023 zde žilo 151,9 osob na km², náš kraj byl tak čtvrtým nejhustěji osídleným krajem ČR. Při porovnání s republikovým průměrem (138,2 obyvatel na km²) žilo v Ústeckém kraji o 13,7 obyvatel na km² více.

Okres Louny má výrazně nižší hustotu obyvatelstva, než je průměr kraje.

V rámci vnitroregionálního pohledu byl počet obyvatel v okresech Děčín, Chomutov, Litoměřice, Teplice a Ústí nad Labem poměrně vyrovnaný a pohyboval se mezi 118 až 128 tis. obyvatel. V okrese Most žilo celkem 107,9 tis. obyvatel a nejméně obyvatel žilo v okrese Louny, a to pouhých 86,9 tis. Zároveň je však okres Louny co do rozlohy největším okresem v kraji. V hustotě obyvatelstva, která zde v loňském roce dosáhla 77,5 obyvatel na 1 km², tak byl hluboce pod průměrem kraje i pod průměrem ČR. Druhým okresem s nejnižší hustotou obyvatel byly Litoměřice (115,7 obyvatel na 1 km²), nejvyšší hustota byla v okrese Ústí nad Labem (292,6 obyvatel na 1 km²).

Graf 1.1 Sídelní struktura Ústeckého kraje v letech 2003 a 2023 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

V kraji se nachází 354 obcí, nejvíce jich je v okrese Litoměřice.

V Ústeckém kraji bylo k 1. 1. 2024 celkem 7 okresů, 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, 30 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a 354 obcí. Na území kraje se nacházelo 59 měst, z toho 5 statutárních, a 11 městysů. Nejvíce obcí, celkem 105, se nacházelo v okrese Litoměřice, druhý nejvyšší počet byl v okrese Louny (70). Naproti tomu nejméně obcí měl okres Ústí nad Labem (23) a Most (26).

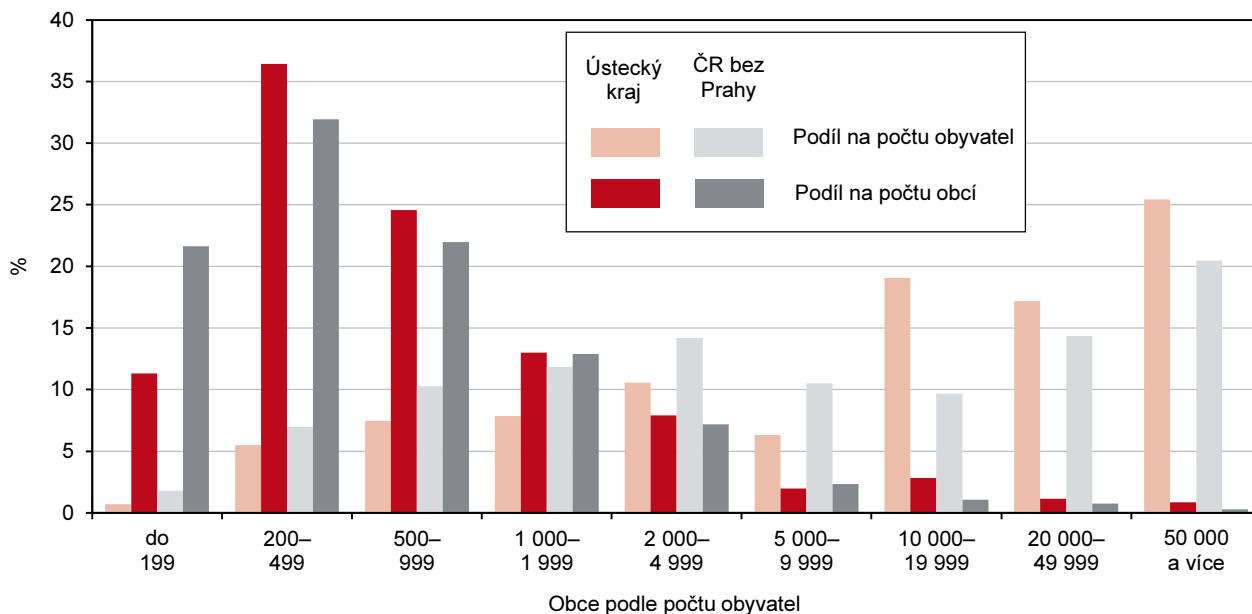
Nejčastěji se jedná o obce do 500 obyvatel.

Z pohledu velikostní struktury obcí převažovaly ve většině okresů obce do 500 obyvatel, přičemž v okrese Litoměřice byl jejich počet absolutně nejvyšší

(58). V okrese Teplice a Ústí nad Labem bylo nejvíce obcí s 500 až 1 999 obyvateli. Vysoký počet nejmenších obcí v okresech Litoměřice a Louny se promítnul do počtu obyvatel žijících v těchto obcích. Žilo v nich nejvíce lidí právě v okrese Litoměřice (14,0 % všech obyvatel okresu), v okrese Louny to bylo 12,5 % obyvatel. Na opačné straně stál okres Ústí nad Labem a Teplice, kde v nejmenších obcích žilo pouze 1,4 resp. 2,3 % obyvatel okresu.

Graf 1.2 Sídlní struktura Ústeckého kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

80,0 % obyvatel okresu Most žilo v obcích s 10 tis. a více obyvateli.

Velmi podobná situace pak byla i v případě obcí s 500 až 1 999 obyvateli, ve kterých rovněž žil nejvyšší podíl obyvatel v okresech Litoměřice (30,0 %) a Louny (26,7 %), nejméně v okresech Most (4,2 %) a Ústí nad Labem (8,9 %). Ve všech okresech byla většina obyvatel soustředěna do obcí s 10 000 a více obyvateli, v roce 2023 to bylo nejvíce v okrese Most, kde žilo v obcích s 10 tis. a více obyvateli 80,0 % obyvatel okresu. Vysoký podíl byl zjištěn rovněž v okresech Chomutov a Ústí nad Labem (79,6 resp. 77,1 %).

78,5 % obyvatel kraje žilo v obcích se 2 tis. a více obyvateli.

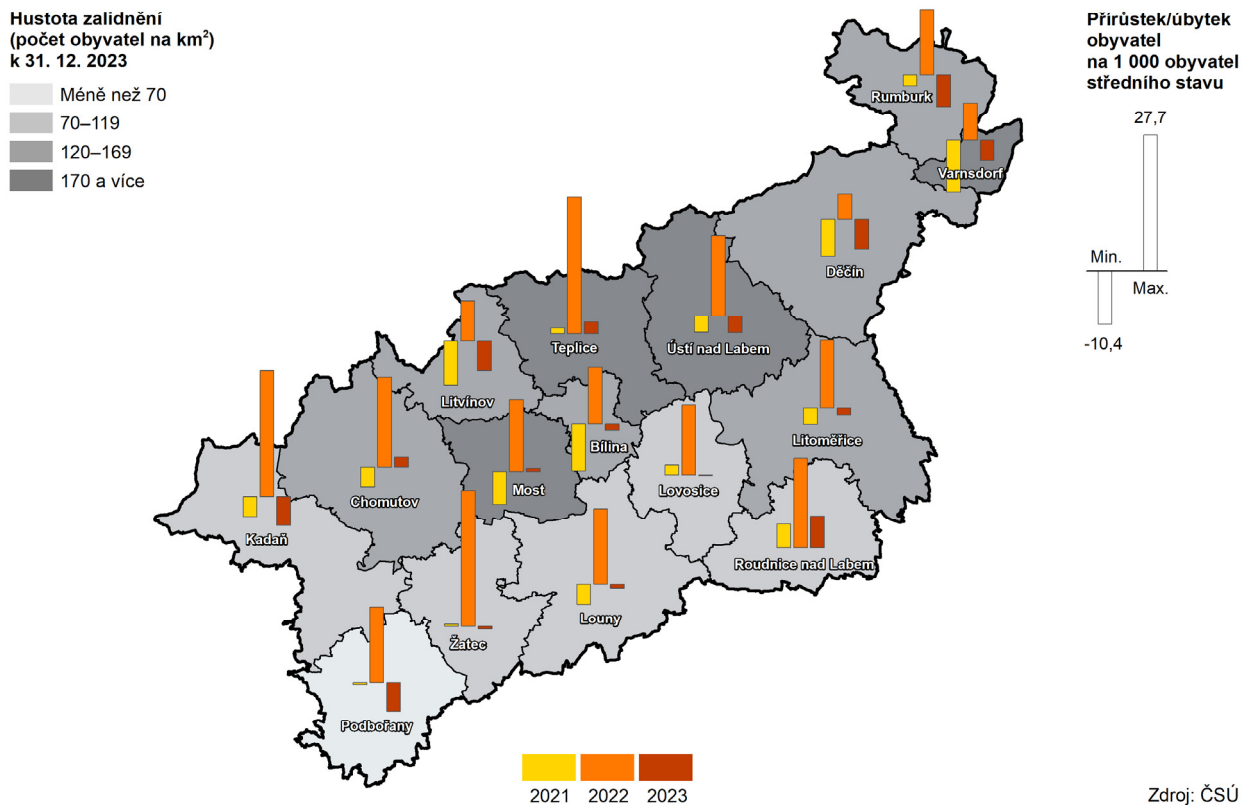
Počet obyvatel, žijících v obcích se 2 000 a více obyvateli je v našem kraji dlouhodobě vyšší než činí průměr ČR (73,1 %). V roce 2023 žilo v takových obcích 78,5 % obyvatel Ústeckého kraje. Vyšší podíl byl kromě hl. m. Prahy (100 %) zaznamenán i v Moravskoslezském kraji, kde dosáhl 84,8 %. V našem kraji je to dáno historickým vývojem, kdy velká část území byla zasažena těžbou nerostných surovin a rozvojem převážně těžkého průmyslu, což s sebou především v Podkrušnohoří přineslo likvidaci malých sídel (obcí) a výstavbu velkých aglomerací (měst).

Podíl obyvatel žijících ve městech dosáhl 78,6 %.

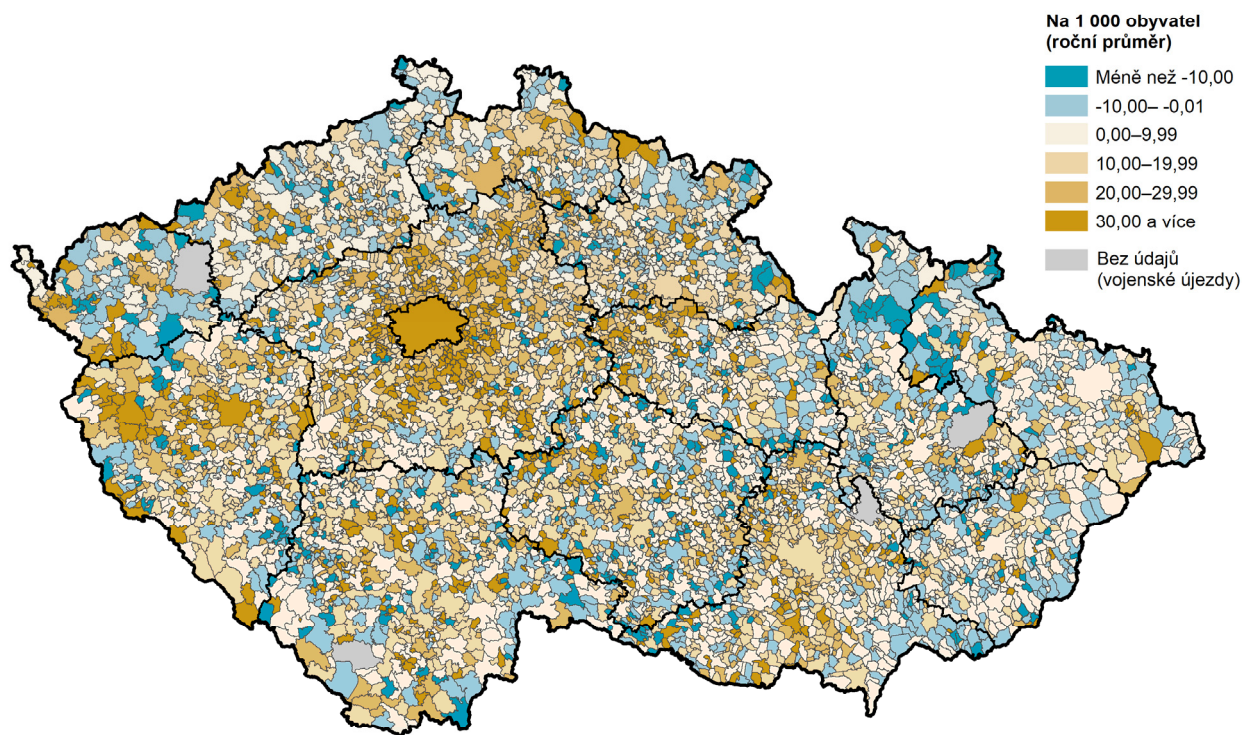
Ve městech (obce, které jsou městem) Ústeckého kraje žilo v roce 2023 celkem 637 681 obyvatel, jejich podíl na celkovém počtu obyvatel kraje dosáhl 78,6 %. Neuvažujeme-li Prahu (100 %), byl tento podíl druhý nejvyšší v rámci srovnání krajů ČR hned za Karlovarským krajem.

Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Ústeckého kraje v letech 2021 až 2023

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2021 až 2023

Počet a pohyb obyvatel

Pátý nejlidnatější kraj.

Ústecký kraj je pátým nejlidnatějším krajem ČR. K 31. 12. 2023 zde žilo celkem 811 169 obyvatel, z toho bylo 399 430 mužů a 411 739 žen. Na celkovém počtu obyvatel ČR se vloni kraj podílel ze 7,4 %. Tento podíl se však od roku 2009, kdy žilo v kraji 8,0 % všech obyvatel ČR, neustále snižuje. Příčinou je nejen postupný úbytek obyvatelstva v kraji, ale také nárůst celkového počtu obyvatel ČR.

Počet obyvatel kraje se snížil,...

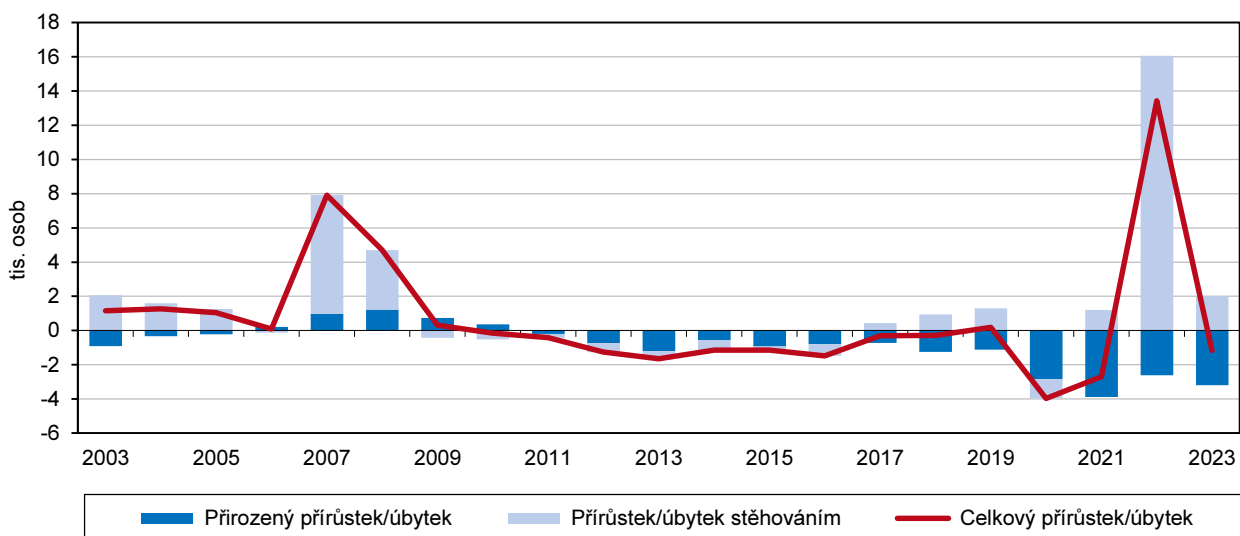
Meziročně se počet obyvatel kraje snížil o 1 168 obyvatel (o 0,1 %). Ústecký kraj byl jedním ze dvou krajů, kde došlo v porovnání s rokem 2022 k poklesu počtu obyvatel. Druhým regionem, který zaznamenal meziroční pokles počtu obyvatel, byl Moravskoslezský kraj, jehož populace se snížila o 470 obyvatel. U ostatních krajů byl celkový meziroční přírůstek obyvatel kladný.

...a to ve většině okresů kraje vyjma okresu Litoměřice a Teplice.

Z vnitrokrajového pohledu došlo meziročně k poklesu počtu obyvatel ve většině okresů Ústeckého kraje s výjimkou okresu Teplice a Litoměřice, kde se naopak počet obyvatel oproti loňskému roku zvýšil o 237 resp. 129 obyvatel (o 1,9 resp. 1,1 v přepočtu na 1 tis. obyvatel středního stavu). Největší úbytek obyvatel zaznamenali v okrese Děčín (735 osob), kde se rovněž jednalo o největší úbytek v kraji v přepočtu na 1 tis. obyvatel (5,8). Druhým okresem s největším úbytkem obyvatel byl okres Ústí nad Labem, jehož populace se meziročně snížila o 406 obyvatel (o 3,4 na 1 tis. obyvatel středního stavu).

Graf 1.3 Pohyb obyvatel v Ústeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobě ubývá obyvatel okresů Most a Děčín.

Z dlouhodobého pohledu ubývá obyvatelstvo především v okresech Most a Děčín. Okres Děčín byl co do počtu obyvatel v roce 2001 největším okresem kraje, na celkovém počtu obyvatel kraje se podílel 16,3 %. V loňském roce zde žilo 15,6 % obyvatel kraje a okres Děčín je tak v současnosti až druhým nejlidnatějším okresem v kraji po okrese Teplice. Tendenci k mírnému poklesu má z dlouhodobého pohledu rovněž okres Most.

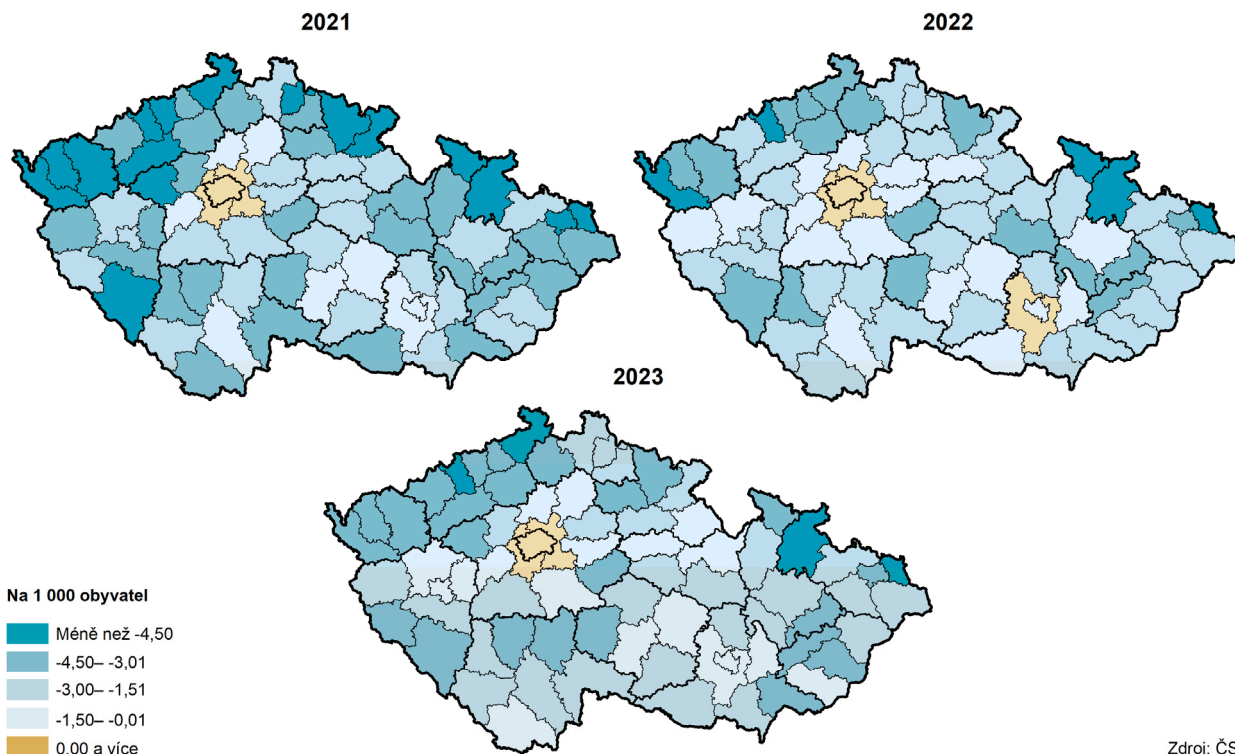
Úbytek obyvatel přirozenou měnou...

Příčinou celkového úbytku obyvatel v kraji je dlouhodobý přirozený úbytek obyvatel, ke kterému dochází, když počet zemřelých převažuje nad počtem narozených. Přirozený úbytek obyvatel pravidelně zaznamenáváme v kraji od roku 2011. Přirozená měna byla příčinou snížení počtu obyvatel v kraji v porovnání s rokem

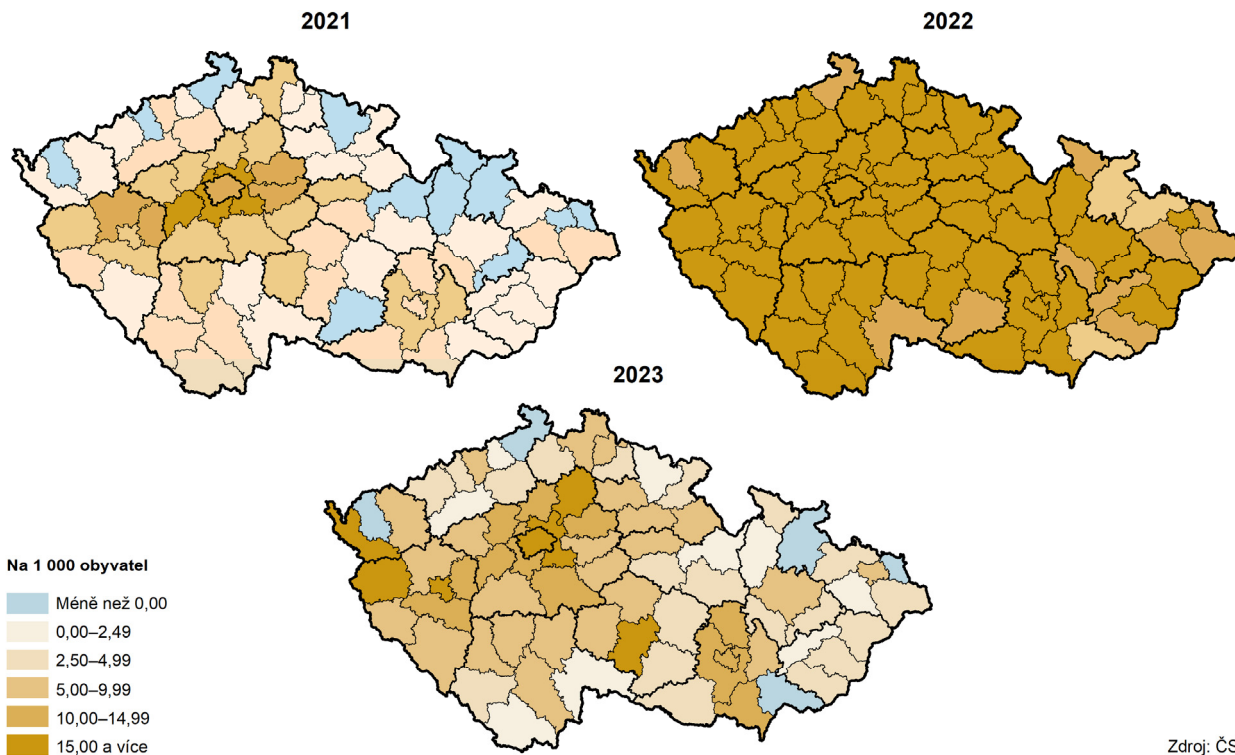

2022 o 3 185 osob. Úbytek jsme zaznamenali i ve všech okresech kraje, nejvíce obyvatel přirozenou měnou ubylo v okrese Děčín (586 obyvatel), nejméně v okrese Louny (343 obyvatel).

Přirozený přírůstek/úbytek počtu obyvatel v okresech v letech 2021 až 2023

Přírůstek/úbytek počtu obyvatel stěhováním v okresech v letech 2021 až 2023

<p>...není kompenzován kladným migračním saldem..</p>	<p>Negativní dopad přirozeného úbytku obyvatel kraje často nedokáže zvrátit ani v posledních letech kladné migrační saldo, kdy počet přistěhovalých do kraje převažuje nad počtem vystěhovalých z kraje. To v roce 2023 v kraji dosáhlo 2 017 osob. Kladné migrační saldo bylo zaznamenáno i ve většině okresů kraje s výjimkou okresu Děčín, který vloni díky zápornému migračnímu saldu ztratil 149 obyvatel. Okres Děčín je tak jediným okresem kraje, kde se na meziročním celkovém úbytku obyvatel podílel přírůstek přirozený i přírůstek stěhováním.</p>
<p>Meziročně se snížil počet uzavřených sňatků.</p>	<p>V roce 2023 uzavřelo v kraji sňatek celkem 3 703 párů snoubenců, tj. o 578 (o 13,5 %) méně, než tomu bylo v předchozím roce. Sňatečnost, tj. počet sňatků na 1 tis. obyvatel středního stavu, dosáhla vloni v kraji hodnoty 4,6 ‰. Jednalo se o pátou nejvyšší hodnotu za posledních 10 let. Nejvyšší hodnoty sňatečnosti bylo dosaženo v roce 2022, kdy bylo v kraji uzavřeno 5,3 sňatků na 1 tis. obyvatel.</p>
<p>Pátá nejvyšší sňatečnost v ČR.</p>	<p>Sňatečnost v Ústeckém kraji byla vloni pátá nejvyšší v ČR, v porovnání s průměrem ČR byla sňatečnost v kraji o 0,2 bodů promile vyšší. Nejvyšších hodnot sňatečnosti bylo dosaženo v hl. m. Praze, kde bylo na 1 tis. obyvatel středního stavu uzavřeno 4,7 manželství. Nejmenší sňatečnost byla zjištěna ve Zlínském a Pardubickém kraji a v Kraji Vysočina – shodně 4,2 ‰.</p>
<p>Nejčastěji uzavírali sňatky obyvatelé okresu Chomutov.</p>	<p>Z vnitrokrajového pohledu je sňatečnost již čtvrtým rokem nejvyšší v okrese Chomutov, v roce 2023 dosáhla hodnoty 4,8 ‰. Nejnižší sňatečnost byla vloni zjištěna v okrese Louny (4,1 ‰), kde zároveň došlo k jejímu nejvýraznějšímu meziročnímu poklesu, a to o 1,0 bodů promile. Nejméně poklesla sňatečnost v okrese Litoměřice (o 0,4 bodů promile).</p>
<p>Nejčastěji snoubenci uzavírali svůj první sňatek.</p>	<p>Pro 68,0 ženichů a 67,4 % nevěst to byl první sňatek. Podíl sňatků, kdy byli oba snoubenci před jeho uzavřením svobodní, dosáhl vloni 56,7 %. Muži nejčastěji uzavírali manželství ve věku 30–34 let (21,4 % všech ženichů), v případě žen to bylo ve věku 25–29 (20,8 % všech nevěst). Jen o něco menší byl podíl žen, které uzavíraly manželství ve věku 30–34 let (20,2 %).</p>
<p>Roste věk vstupu do manželství.</p>	<p>Neustále roste průměrný věk, ve kterém snoubenci uzavírají sňatek. Průměrný věk snoubenců bez ohledu na pořadí uzavřeného sňatku dosáhl v roce 2023 u mužů 40,6 roku a u žen 37,6 roku. Za uplynulých 10 let se zvýšil u žen o 4,0 roku a u mužů o 3,6 roku. V případě uzavření prvního sňatku byl vloni průměrný věk ženichů 35,0 roku, u nevěst to bylo 32,1 roku. V porovnání s rokem 2014 se průměrný věk snoubenců při uzavření prvního manželství zvýšil shodně u obou pohlaví o 2,9 roku. Nejvíce se za období 2014–2023 zvýšil průměrný věk, kdy páry vstupují do druhého a dalšího sňatku. Ten vzrostl za toto období u mužů o 4,5 roku na 52,4 roku a u žen o 5,1 roku na 49,0 roku.</p>
<p>Nejčastěji uzavírali sňatky občané ČR.</p>	<p>Nejčastěji vstupovali do manželství snoubenci s českým státním občanstvím. Mezi ženichy jich bylo 93,9 % a mezi nevěstami 94,1 %. Dalšími nejčastějšími státními občanstvími mezi ženichy bylo ukrajinské (1,5 %) a slovenské (1,4 %). V případě nevěst bylo pořadí stejné, podíl žen s ukrajinským státním občanstvím mezi nevěstami dosáhl 2,8 %, v případě slovenského státního občanství to bylo 1,5 %.</p>
<p>Mezi sezdanými páry byla ¼ těch, kdy byla nevěsta starší než ženich.</p>	<p>Nejčastěji byla vloni uzavřena manželství, kdy byl ženich v porovnání s věkem nevěsty starší o 1–4 roky. Ta tvořila 33,5 % všech uzavřených manželství. Druhý největší podíl zaujímaly sňatky, při jejichž uzavření byl ženich starší o 5–9 let než nevěsta. Třetí nejvyšší podíl uzavřených sňatků byly ty, při nichž byla starší nevěsta</p>

než ženich, a to o 1–4 roky. Celkový podíl vloni sezdaných manželství, kdy byly nevěsty starší než ženichové, dosáhl 24,5 %.

Nejnižší rozvodovost za posledních 23 let, ...

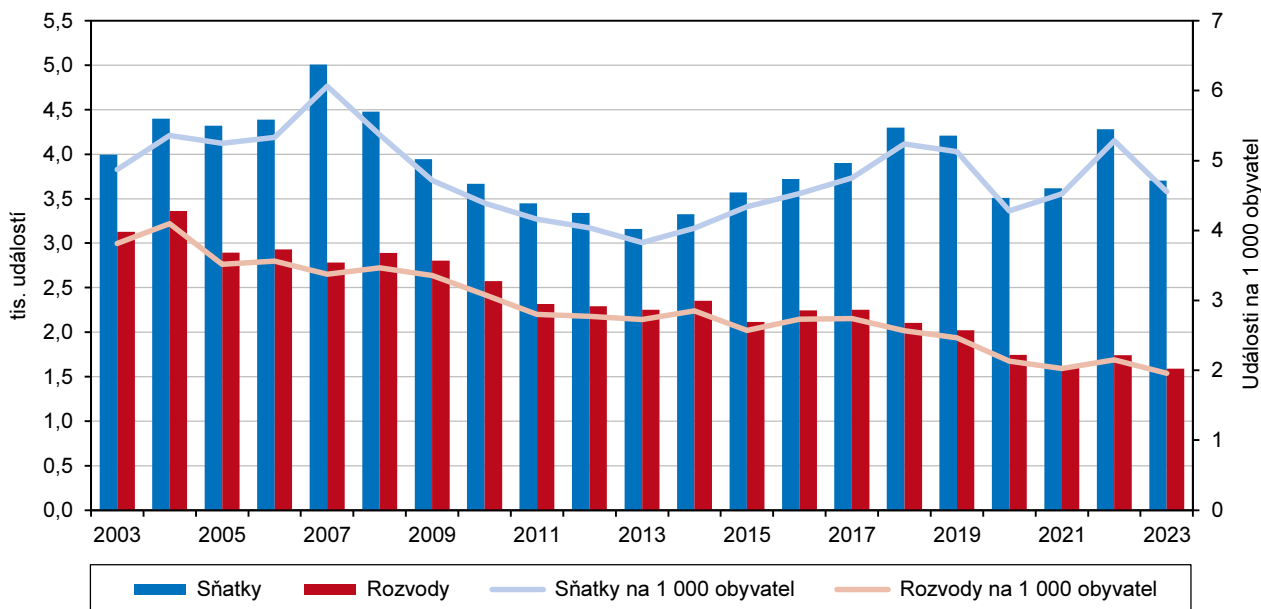
V průběhu roku 2023 bylo v kraji rozvedeno 1 591 manželství, meziročně počet rozvodů poklesl o 149 (o 8,6 %). Počet rozvodů dlouhodobě klesá. Vloni bylo rozvedeno nejméně manželství od roku 2001. Snížila se i rozvodovost neboli počet rozvodů na 1 tis. obyvatel středního stavu. Vloni dosáhla rozvodovost v kraji hodnoty 2,0 ‰ (stejně jako v roce 2021) a byla nejnižší za posledních 23 let.

... přesto stále jedna z nejvyšších v ČR.

I přes dlouhodobý pokles rozvodovosti byla hodnota, dosažená v roce 2023 v Ústeckém kraji, nejvyšší v ČR společně s rozvodovostí zjištěnou v Libereckém a Karlovarském kraji (shodně 2,0 ‰). V porovnání s průměrem ČR byla o 0,2 bodů promile vyšší. Nejnižší rozvodovost byla zaznamenána ve Zlínském kraji a v Kraji Vysočina (1,6 ‰).

Graf 1.4 Sňatky a rozvody v Ústeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejméně často se rozváděli obyvatelé okresů Most a Teplice.

Rozvodovost poklesla ve většině okresů Ústeckého kraje vyjma okresu Litoměřice, kde meziročně vzrostla o 0,1 bodů promile na 2,2 ‰. Stejně hodnoty rozvodovosti bylo dosaženo i v okrese Děčín a jednalo se o nejvyšší zjištěnou rozvodovost v okresech Ústeckého kraje v roce 2023. Nejméně často se rozváděli obyvatelé okresu Most a Teplice. Na 1 tis. obyvatel zde připadalo 1,7 rozvodů.

Počet rozvodů ve vztahu k počtu sňatků se z dlouhodobého pohledu snižuje.

Z dlouhodobého pohledu klesá i počet rozvodů na 100 sňatků. I přesto, že jsme vloni zaznamenali meziroční nárůst počtu o 2,3 rozvodů v přepočtu na 100 sňatků, v porovnání s rokem 2014, kdy na 100 sňatků připadlo 70,7 rozvodů, to bylo o 27,8 rozvodu méně. Od roku 2001 připadalo nejvíce rozvodů na 100 sňatků v roce 2003, a to 78,2.

U většiny vloni rozvedených párů se jednalo o první rozvod,...

Z celkového počtu loňských rozvodů to byl pro 74,9 % mužů a 75,7 % žen první rozvod. V případě 3,4 % mužů a 3,6 % žen se již jednalo v pořadí o minimálně třetí rozvod. Nejčastěji se rozváděla manželství, která trvala 20 a více let (24,7 % všech

rozvodů), druhý největší podíl mezi rozvody zaujímala manželství s dobou trvání od 5 do 9 let.

...častěji se rozváděla manželství s nezletilými dětmi.

Vloni rozvedená manželství byla nejčastěji bezdětná (44,6 %), v 31,4 % případů se jednalo o rozvod manželství s 1 nezletilým dítětem a 19,9 % manželství mělo 2 nezletilé děti. Podíl rozváděných manželství se 3 a více nezletilými dětmi tvořil 4,1 % z celkového počtu vloni rozvedených manželství.

Průměrný věk při rozvodu se zvyšuje.

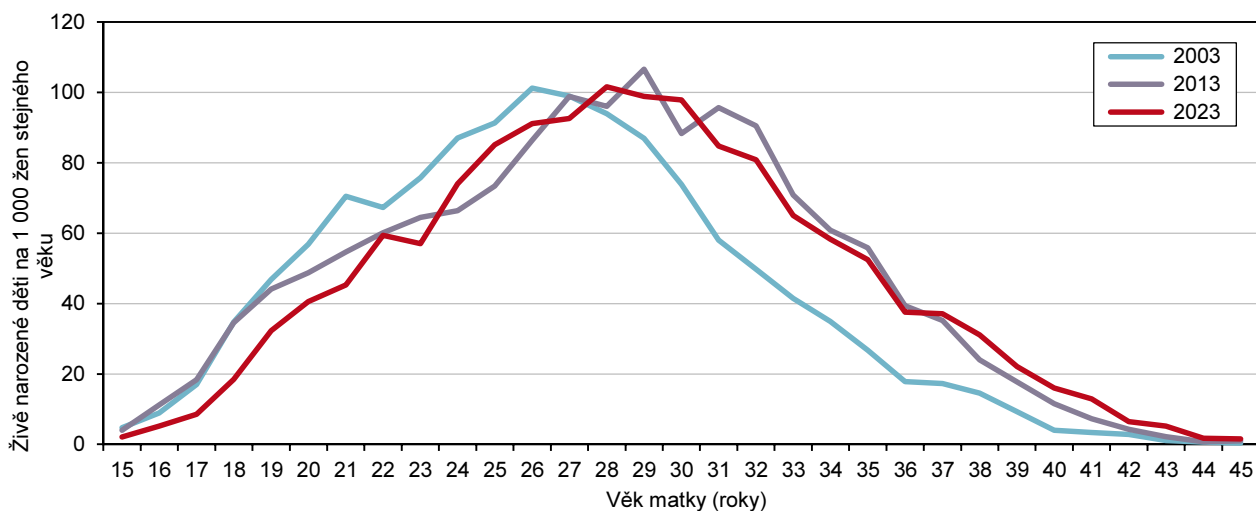
Stejně jako u sňatků, roste průměrný věk při rozvodu jak u mužů, tak i u žen. Vloni se nejčastěji rozváděli muži i ženy ve věku 45–49 let. Průměrný věk při rozvodu dosáhl u mužů 46,2 roku a u žen 43,2 roku. V porovnání s rokem 2014 byl vyšší u mužů o 2,3 roku a u žen o 2,4 roku. Průměrný věk při prvním rozvodu byl vloni u mužů 43,6 roku a u žen 41,0 roku a od roku 2014 se zvýšil u mužů o 1,6 roku a u žen o 1,8 roku.

Nejnižší porodnost od roku 2001...

V roce 2023 se v Ústeckém kraji živě narodilo 6 332 dětí, což bylo nejméně za posledních 23 let. Meziročně poklesl počet živě narozených dětí o 925 (o 12,7 %). Hodnota porodnosti, tj. počtu živě narozených dětí na 1 tis. obyvatel středního stavu, dosáhla vloni 7,8 ‰, což bylo o 1,2 bodů promile méně, než v roce 2022. Jednalo se o nejnižší porodnost od roku 2001, přičemž druhé nejnižší porodnosti za posledních 23 let bylo dosaženo v roce 2022, kdy dosáhla 9 ‰.

Graf 1.5 Míry plodnosti podle věku matky v Ústeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

...a druhá nejnižší porodnost mezi kraji.

Porodnost v Ústeckém kraji byla vloni druhá nejnižší mezi kraji, v porovnání s průměrem ČR byla nižší o 0,6 bodů promile. Nejméně dětí se v přepočtu na 1 tisíc obyvatel středního stavu živě narodilo v Karlovarském kraji (7,2), naopak nejvyšší porodnosti bylo dosaženo v hl. m. Praze (9,1 ‰). Kromě hl. m. Prahy nebyla hranice 9 ‰ u porodnosti překročena v žádném dalším kraji.

Porodnost poklesla ve všech okresech.

Pokles porodnosti zaznamenaly všechny okresy Ústeckého kraje, nejvíce se snížila v okrese Louny, a to o 2,0 bodů promile na 8,0 ‰. Nejnižší porodnost ale byla vloni zjištěna v okresech Děčín a Chomutov (7,4 resp. 7,5 ‰). Nejvíce dětí na 1 tis. obyvatel středního stavu se v roce 2023 živě narodilo v okrese Ústí nad Labem (8,1 ‰).

Snížila se úhrnná plodnost.

Stejně jako v případě porodnosti došlo meziročně k výraznému propadu úhrnné plodnosti¹. Ta v loňském roce dosáhla hodnoty 1,428 a byla sedmá nejnižší od roku 2001. Nejvyšší úhrnné plodnosti bylo v posledních deseti letech dosaženo v roce 2021 (1,785), v následujícím roce 2022 dosáhla hodnoty 1,639. Úhrnná plodnost zjištěná v loňském roce v Ústeckém kraji byla pátá nejnižší mezi kraji. Nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v Kraji Vysočina (1,567). Republikový průměr činil 1,456.

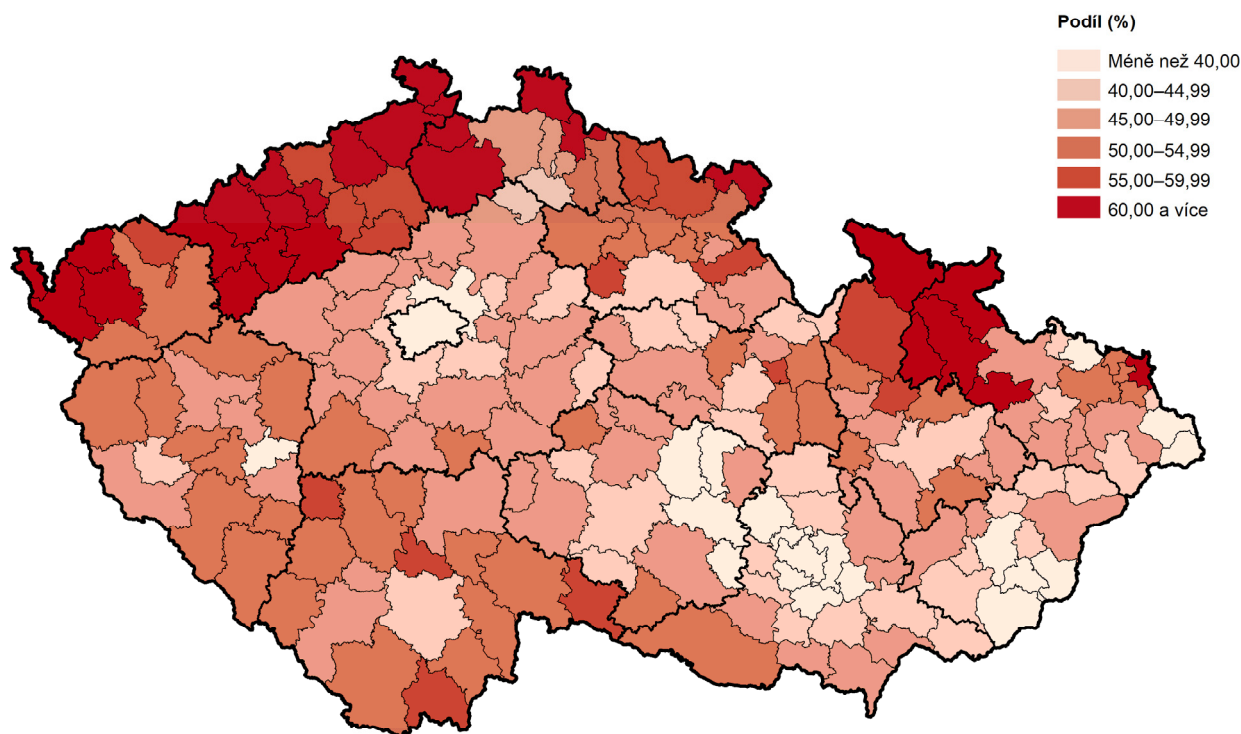
Na téměř 9 % narozených dětí čekalo doma tři a více sourozenců.

Mezi živě narozenými bylo vloni 51,5 % chlapců a 48,5 % dívek. Ve 44,2 % porodů se jednalo o porod prvního dítěte, podíl o velikosti 36,2 % zaujímali živě narození, kteří se matce narodili až jako druzí v pořadí, 10,9 % dětí bylo v pořadí třetím dítětem matky a 8,7 % živě narozených dětí bylo čtvrtým či dalším dítětem matky.

Zvyšuje se věk rodiček.

Neustále roste věk rodiček, především prvorodiček. Průměrný věk matky při narození dítěte byl vloni v kraji 29,7 roku. Od roku 2014 se zvýšil o 0,4 roku, a to především díky nárůstu průměrného věku prvorodiček, jejich průměrný věk za období 2014–2023 vzrostl z 27,1 roku na 28,0 roku. Jen mírně se za posledních deset let zvýšil průměrný věk, ve kterém matky rodí své druhé dítě. Vloni dosáhly tyto matky průměrného věku 30,5 roku, za deset let se jejich průměrný věk zvýšil o 0,2 roku. Průměrný věk, ve kterém matky přivádějí na svět své třetí nebo v pořadí další dítě naopak poklesl a v roce 2023 činil 31,9 roku. V porovnání s rokem 2014 byl vloni nižší o 0,6 roku.

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

¹ Počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Většina dětí se narodila svobodným matkám.

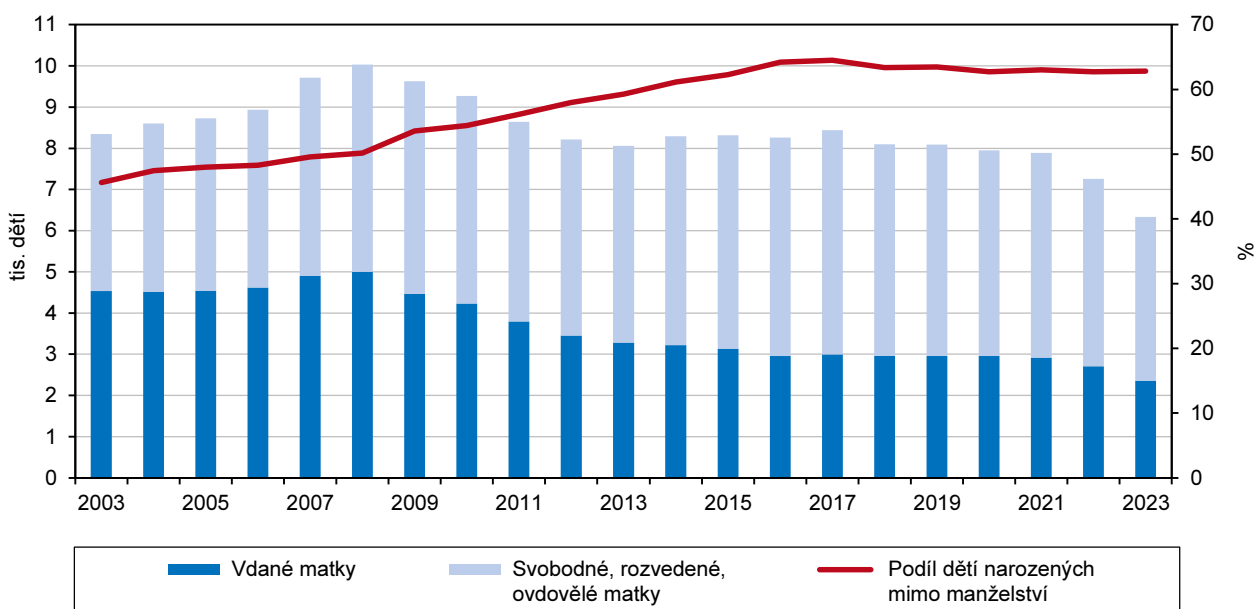
Z celkového počtu živě narozených dětí se jich v roce 2023 narodilo 59,0 % svobodným matkám, 37,2 % vdaným matkám, 3,8 % rozvedeným matkám a v 0,1 % případech byly matky ovdovělé. Podíl dětí narozených svobodným matkám neustále roste na úkor dětí narozených matkám vdaným či rozvedeným. V porovnání s rokem 2014 byl podíl dětí narozených svobodným matkám vloni o 4,4 procentního bodu (p. b.) vyšší. Podíl dětí narozených vdaným matkám se za tuto dobu snížil o 1,7 p. b. a podíl dětí vloni narozených rozvedeným matkám poklesl od roku 2014 o 2,6 p. b.

Podíl dětí narozených mimo manželství z dlouhodobého pohledu roste...

Celkem se vloni v Ústeckém kraji živě narodilo 62,8 % dětí mimo manželství. Podíl těchto dětí dlouhodobě rostl až do roku 2017, kdy dosáhl nejvyšší hodnoty od roku 2001 64,5 %. V následujících letech se vyvíjel různě. V roce 2023 byl zaznamenán meziroční nárůst o 0,1 p. b. V porovnání s hodnotou dosaženou v roce 2001 byl vloni podíl živě narozených dětí mimo manželství o 22,8 p. b. vyšší.

Graf 1.6 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Ústeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

...a od roku 2017 je nejvyšší mezi kraji.

Podíl dětí živě narozených mimo manželství patří dlouhodobě k nejvyšším v ČR – do roku 2016 byl druhý nejvyšší mezi kraji, od roku 2017 je nejvyšší mezi kraji. V porovnání s průměrem ČR (47,1 %) byl vloni vyšší o 15,7 p. b. Nejnižšího podílu bylo v roce 2023 dosaženo v hl. m. Praze (38,5 %).

Nejvíce dětí se rodí mimo manželství v okrese Most.

V rámci Ústeckého kraje je nejvyššího podílu dětí narozených mimo manželství dlouhodobě dosahováno v okrese Most. Vloni zde tyto děti zaujímaly na celkovém počtu živě narozených dětí 69,5 %. Naopak nejméně často se děti mimo manželství dlouhodobě rodí v okrese Litoměřice, vloni jich bylo 56,5 %. I přesto byl podíl dosažený v okrese Litoměřice o 9,4 p. b. vyšší než republikový průměr.

I přes snížení počtu potratů...

V Ústeckém kraji bylo vloni zaznamenáno celkem 2 563 potratů, meziročně jejich počet poklesl o 292 (o 10,2 %). Počet potratů v kraji dlouhodobě klesá, jejich počet byl vloni nejmenší od roku 2001. Potratovost neboli počet potratů na 100 narozených dosáhla v roce 2023 v kraji hodnoty 40,3. Tato hodnota z dlouhodobého pohledu

klesá, nejnižší hodnoty od roku 2001 bylo dosaženo v roce 2021, kdy bylo v kraji provedeno 37,3 potratů na 100 narozených.

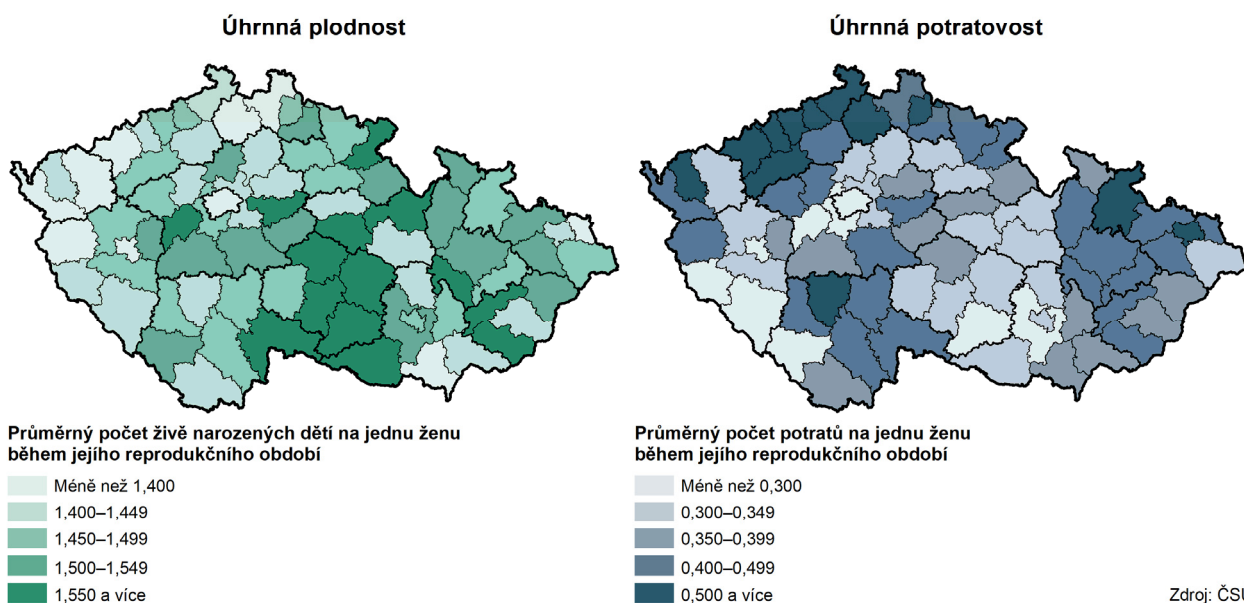
...byl počet potratů na 100 narozených nejvyšší mezi kraji.

I přes dlouhodobý pokles potratovosti byl počet potratů na 100 narozených v Ústeckém kraji v roce 2023 nejvyšší mezi kraji. Nejméně potratů na 100 narozených bylo vloni zaznamenáno v Kraji Vysočina (21,3). V porovnání s republikovým průměrem (27,3) bylo v Ústeckém kraji evidováno o 13,0 potratů na 100 narozených více.

Nejvyšší potratovost byla v okrese Chomutov.

Z vnitrokrajového pohledu byla potratovost vloni nejvyšší v okrese Chomutov, kde dosáhla 47,9 potratů na 100 narozených. Nejméně potratů v přepočtu na 100 narozených bylo naopak provedeno v okrese Litoměřice (33,4). Meziročně se potratovost zvýšila v pěti okresech kraje, nejvíce v okrese Most (o 5,0). V okresech Ústí nad Labem a Teplice došlo meziročně k poklesu počtu potratů na 100 narozených, a to o 5,0 respektive 3,3.

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v okresech v roce 2023

Úhrnná potratovost byla nejvyšší mezi kraji.

Úhrnná potratovost² dosáhla v roce 2023 v Ústeckém kraji hodnoty 0,568. V mezikrajovém srovnání se jednalo o nejvyšší hodnotu. Nejnižší úhrnná potratovost byla vloni zaznamenána v hl. m. Praze (0,298), republikový průměr dosáhl hodnoty 0,394.

Téměř 33 % těhotenství zaniklo samovolně.

Z celkového počtu potratů v kraji v roce 2023 bylo 65,1 % těhotenství ukončeno uměle, 32,5 % těhotenství zaniklo samovolně a 2,3 % potratů připadlo na ukončená mimoděložní těhotenství a ostatní. Nejčastěji se potrat týkal žen ve věku 30–34 let (24,7 % všech potratů). Bylo rovněž zaznamenáno 6 potratů u žen ve věku do 14 let včetně. Nejvíce potratů bylo zaznamenáno u svobodných žen, z celkového množství potratů tvořily vloni svobodné ženy 68,6 %.

² Počet potratů, které by v průměru prodělala každá žena v dané populaci během jejího reprodukčního věku za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15 až 49) neměnné.

Zdravotní důvody vedly k ukončení jen 13,2 % všech umělých přerušení těhotenství.

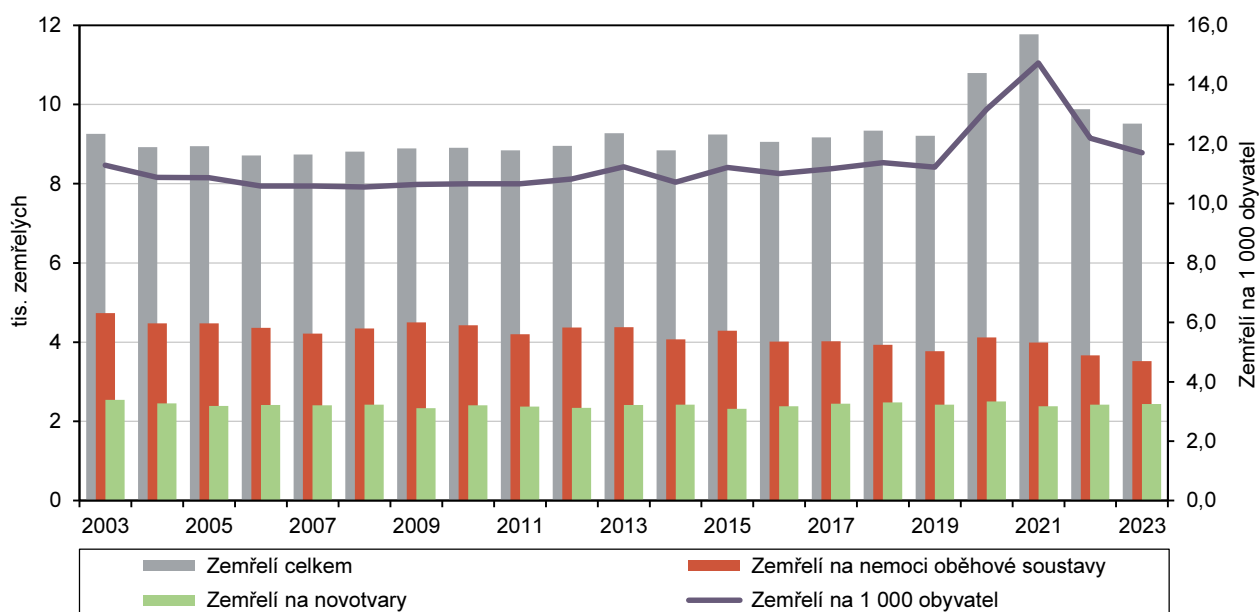
Stejně jako celkový počet potratů klesá i počet umělých přerušení těhotenství. Meziročně byl jejich počet o 126 (o 7,0 %) nižší. Nejčastěji se jednalo o první umělé přerušeni těhotenství, z celkového počtu uměle přerušovaných těhotenství podstoupilo první potrat 58,5 % žen. O druhé přerušeni těhotenství se vloni jednalo u 23,5 % žen a u 17,9 % žen, které podstoupily umělé přerušeni těhotenství, se již jednalo o třetí nebo další takové přerušeni. Ze zdravotních důvodů byl potrat proveden v 13,2 % všech uměle přerušovaných těhotenství.

Meziročně se snížil počet zemřelých.

V roce 2023 v Ústeckém kraji zemřelo 9 517 osob, meziročně se jejich počet snížil o 362 (o 3,7 %). Úmrtnost vloni v kraji dosáhla hodnoty 11,7 ‰ (počet zemřelých na 1 tis. obyvatel středního stavu) a jednalo se o čtvrtou nejvyšší úmrtnost od roku 2001. Nejvyšší úmrtnosti bylo dosaženo v roce 2021 (14,7 zemřelých na 1 tis. obyvatel), který byl v tomto ohledu významně poznamenán pandemií Covid-19.

Graf 1.7 Zemřelí v Ústeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Úmrtnost v kraji byla vloni nejvyšší.

V mezikrajovém porovnání byla hodnota úmrtnosti, dosažená v loňském roce v Ústeckém kraji, nejvyšší. Druhá nejvyšší úmrtnost byla zaznamenána v Moravskoslezském kraji (11,5 ‰), naproti tomu nejméně osob v přepočtu na 1 tis. obyvatel středního stavu zemřelo v hl. m. Praze, a to 8,9. Celorepublikový průměr dosáhl hodnoty 10,4 ‰.

Úmrtnost v okresech poklesla vyjma okresu Louny.

Meziročně poklesla úmrtnost téměř ve všech okresech Ústeckého kraje vyjma okresu Louny, kde vzrostla o 0,4 bodů promile na 11,9 zemřelých na 1 tis. obyvatel. Nejvyšší úmrtnost byla zjištěna v okrese Most (12,4 ‰), nejméně osob v přepočtu na 1 tis. obyvatel vloni zemřelo v okrese Chomutov, a to 10,8.

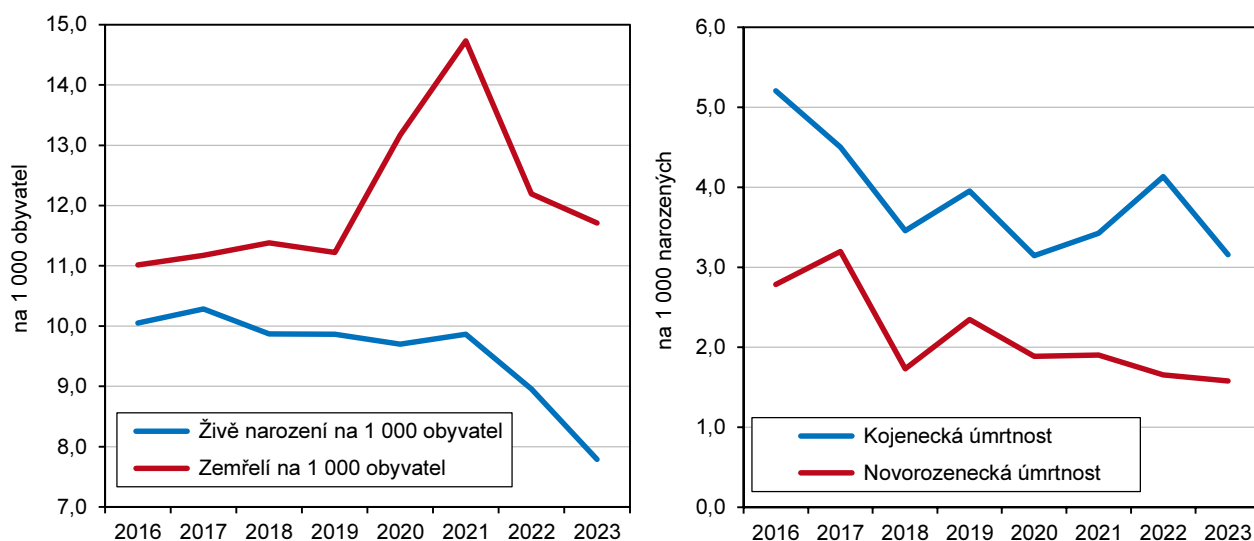
Novorozenecká a kojenecká úmrtnost nad průměrem ČR.

Novorozenecká úmrtnost v roce 2023 v kraji dosáhla hodnoty 1,6 ‰ a kojenecká úmrtnost 3,2 ‰. Jednalo se o nejnižší novorozeneckou úmrtnost a druhou nejnižší kojeneckou úmrtnost za posledních deset let. I přesto však byla jak novorozenecká, tak i kojenecká úmrtnost vloni v kraji vyšší než činil průměr ČR (1,4 resp. 2,2 ‰).

Graf 1.8 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Ústeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

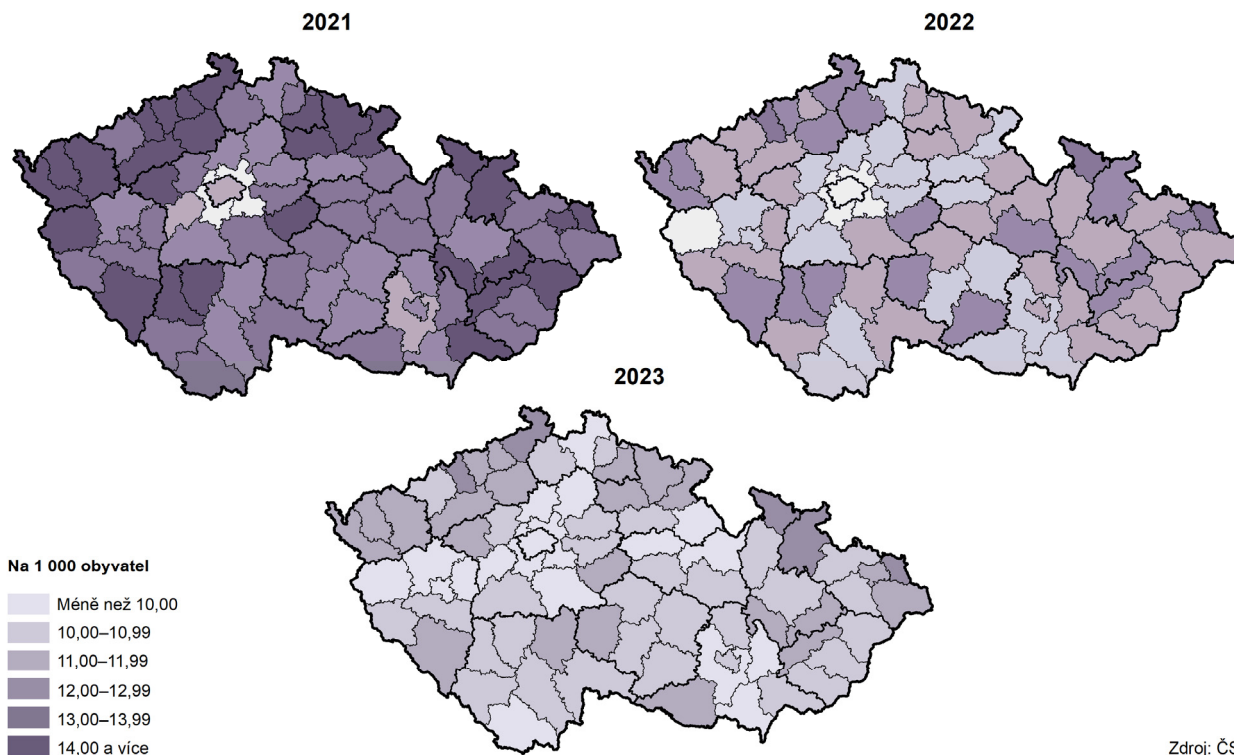
Mezi zemřelými bylo více mužů.

Z celkového počtu zemřelých bylo 52,1 % mužů a 47,9 % žen. Ve struktuře úmrtí podle pětiletých věkových skupin nejčastěji umíraly osoby ve věku 75–79 let. Z pohledu jednotlivých pohlaví pak muži nejčastěji umírali ve věku 75–79 a ženy ve věku 80–84 let.

Umíralo se nejčastěji na nemoci oběhové soustavy.

Nejčastější příčinou úmrtí jak u mužů, tak i u žen, byly nemoci oběhové soustavy. Ty zapříčinily v roce 2023 smrt 35,3 % mužů a 38,9 % žen. Druhou nejčastější příčinou byly novotvary, které byly jako příčina smrti uvedeny u 26,5 % zemřelých mužů a 24,8 % zemřelých žen.

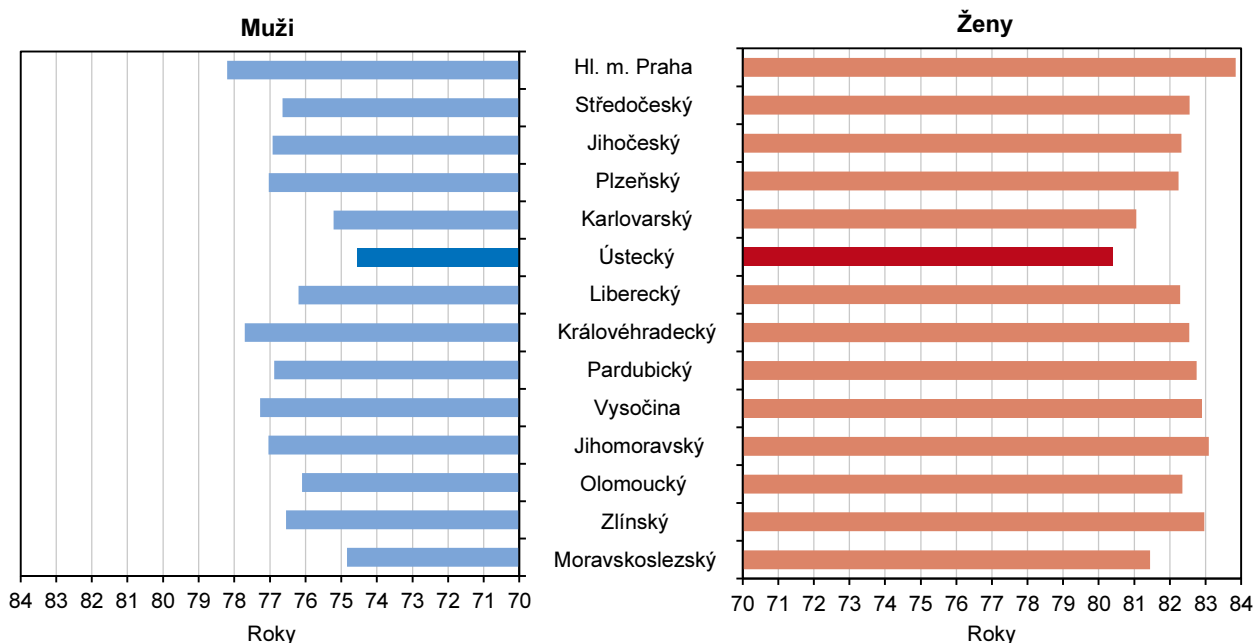
Zemřelí v okresech v letech 2021 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Graf 1.9 Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle krajů v letech 2022–2023

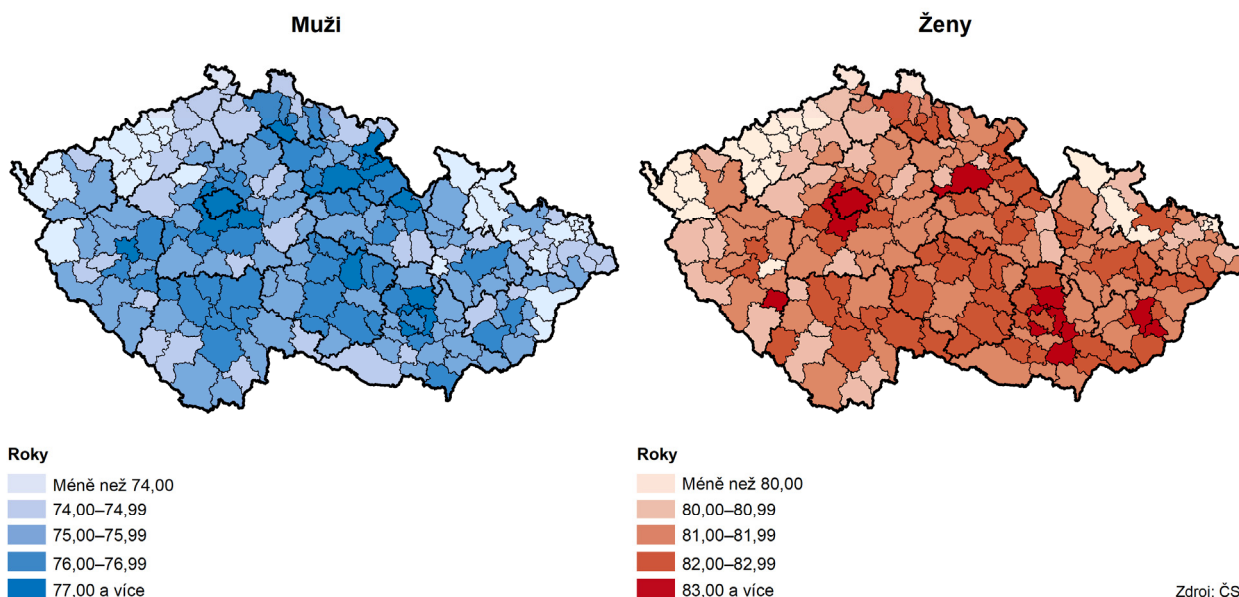
Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití meziročně výrazně vzrostla,...

Muž narozený v období 2022–2023 měl v kraji naději dožití 74,55 let a v případě ženy to bylo 80,38 let. V porovnání s předchozím obdobím 2021–2022 činil nárůst 1,44 roku u mužů a 1,19 roku u žen. Zásluhou meziročních nárůstů naděje dožití během posledních dvou období vzrostla naděje dožití nad úroveň, která byla zjištěna v období 2018–2019 (doba před pandemií Covid-19) a naděje dožití zjištěná za období 2022–2023 tak byla nejvyšší od období 2001–2002.

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2019 až 2023

...i přesto patří k nejhorším v ČR.

V mezikrajovém porovnání patří hodnoty naděje dožití dosahované v kraji k nejhorším v ČR. Naděje dožití mužů byla v Ústeckém kraji během období 2001–2002 až 2022–2023 nejhorší mezi kraji, v případě naděje dožití žen byla rovněž

nejhorší s výjimkou období 2017–2018, 2018–2019 a 2020–2021, kdy byla druhá nejhorší mezi kraji. Nejvyšší naděje dožití při narození v období 2022–2023 měla obě pohlaví v hl. m. Praze, a to muži 78,20 roku a ženy 83,85 roku.

Již sedmým rokem kladné migrační saldo.

Jak již bylo zmíněno dříve, přírůstek obyvatel stěhováním byl v kraji kladný. Migrační saldo je v kraji kladné od roku 2017. Výjimkou byl rok 2020, kdy došlo k úbytku obyvatel kraje v důsledku stěhování o 1 115 osob. Nejvíce obyvatel kraje přibýlo v důsledku stěhování v roce 2022, kdy se do kraje z jiných krajů ČR a ciziny přistěhovalo o 16 061 osob více, než se z něj vystěhovalo.

Migrační přírůstek na 1 tis. obyvatel byl nejnižší mezi kraji.

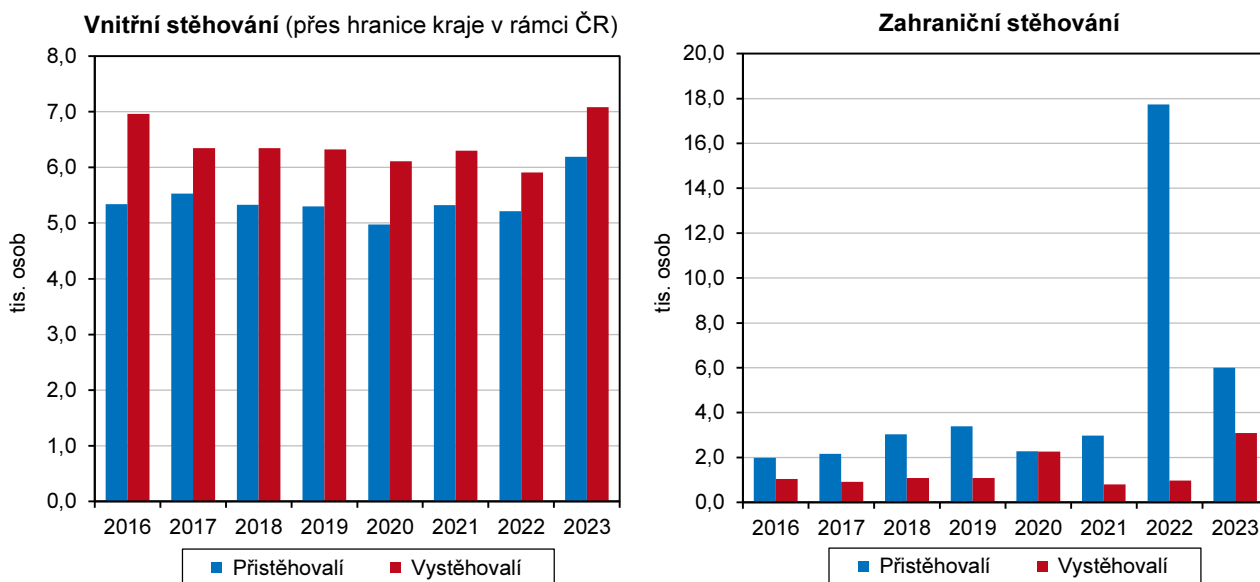
V přepočtu na 1 tis. obyvatel dosáhl migrační přírůstek vloni v kraji 2,5 osoby a byl druhý nejvyšší od roku 2014. V mezikrajovém porovnání se však jednalo o nejnižší hodnotu. Nejvíce osob v přepočtu na 1 tis. obyvatel získalo migrací hl. m. Praha (19,7 osob), republikový průměr činil 8,7 osob.

Od roku 2014 byl počet přistěhovaných vloni druhý nejvyšší...

Do kraje se vloni přistěhovalo celkem 12 198 osob, což byl druhý nejvyšší počet za období 2014–2023. Nejvíce přistěhovaných se za posledních 10 let do kraje přistěhovalo v roce 2022, kdy se Česká republika stala útočištěm pro občany Ukrajiny, prchajícími před ozbrojeným konfliktem. Meziročně došlo vloni k poklesu přistěhovaných o 10 750 osob (o 46,8 %). Mezi přistěhovanými mírně převažovali muži (50,2 %). I v minulých letech bylo mezi přistěhovanými do kraje více mužů než žen. Výjimkou byl rok 2022, kdy mezi přistěhovanými převažovaly ženy (56,6 %). Mezi přistěhovanými byly nejčastěji osoby v produktivním věku, v roce 2023 dosáhl jejich podíl 75,5 %. Nejvíce přistěhovaných bylo ve věku 30–39 let.

Graf 1.10 Migrace v Ústeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

... a počet vystěhovaných nejvyšší.

Z kraje se vloni vystěhovalo celkem 10 181 osob, což bylo nejvíce za období 2014–2023. Meziročně došlo k nárůstu počtu vystěhovaných o 3 294 osob (o 47,8 %). Mezi vystěhovanými převažovaly ženy (52,4 %). Nejčastěji se jednalo o osoby v produktivním věku, v roce 2023 dosáhl jejich podíl 74,9 %. Nejvíce vystěhovaných bylo ve věku 25–34 let.

Saldo zahraniční migrace bylo kladné,...

Na kladném celkovém migračním saldu Ústeckého kraje v posledních letech má zásluhu výhradně zahraniční migrace. Z celkového počtu přistěhovalých v roce 2023 do kraje se jich 6 007 přistěhovalo z ciziny, do ciziny se z kraje naopak vystěhovalo 3 099 osob. Migrační saldo s cizinou bylo tedy vloni kladné, stejně jako tomu bylo v předcházejících letech. Přírůstek stěhováním s cizinou (2 908 osob) byl vloni druhý nejvyšší za období 2014–2023 po roce 2022, kdy migrační přírůstek s cizinou dosáhl v kraji hodnoty 16 759 osob.

... vnitřním stěhováním v rámci ČR kraj obyvatelstvo ztrácí.

Z jiných krajů České republiky se vloni do Ústeckého kraje přistěhovalo 6 191 osob a z kraje se do jiných částí ČR vystěhovalo 7 082 osob. Stěhováním přes hranice kraje v rámci ČR tak přišel kraj o 891 obyvatel. Bilance stěhování přes hranice kraje v rámci ČR je dlouhodobě záporná s tendencí k poklesu. Loňský úbytek obyvatelstva touto migrací byl třetí nejnižší od roku 2014

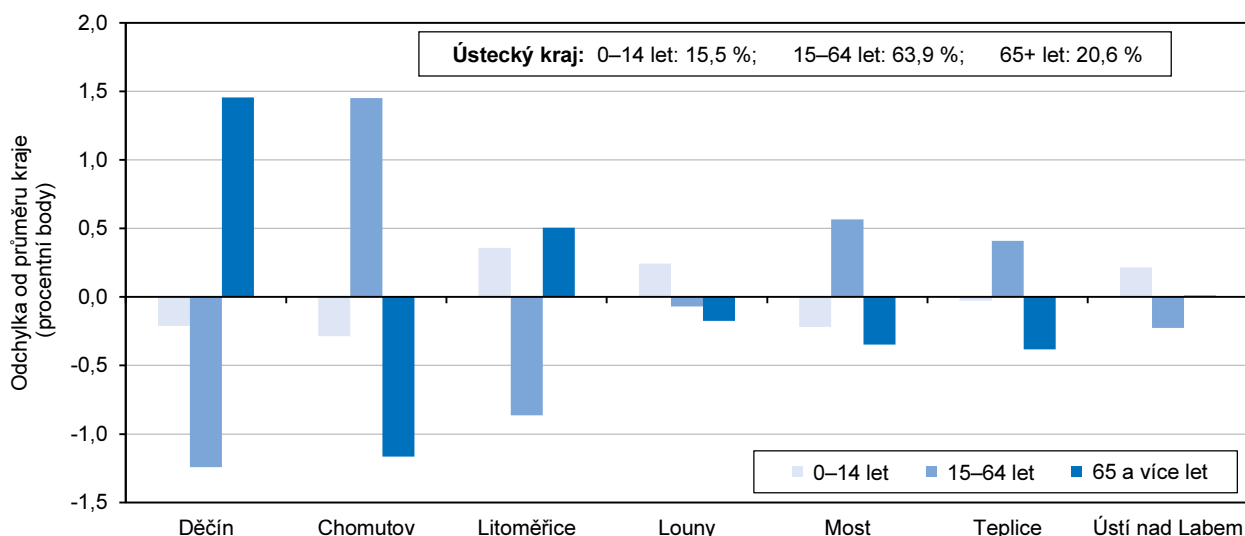
Věková struktura obyvatel

Vzrostl podíl produktivní složky obyvatel.

Populaci Ústeckého kraje tvořila v roce 2023 z 15,5 % dětská složka (obyvatelé ve věku 0–14 let), 63,9 % zaujímala produktivní složka (obyvatelstvo ve věku 15–64 let) a 20,6 % bylo seniorů (osoby ve věku 65 a více let. V porovnání s průměrem ČR byl v kraji nižší podíl dětí, a to o 0,4 p. b., naopak podíl produktivní složky a seniorů byl v kraji vyšší (o 0,3 resp. 0,1 p. b.).

Graf 1.11 Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Ústeckého kraje k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobě se zvyšuje podíl seniorů,...

Podíl dětské i produktivní složky v kraji klesá. Při porovnání s rokem 2001 zaujímaly děti v populaci kraje vloni o 1,2 p. b. menší podíl, produktivní složka byla menší o 7,2 p. b. Naproti tomu rostl podíl seniorů, jejichž podíl v populaci byl v porovnání s rokem 2001 v roce 2023 vyšší o 8,4 p. b.

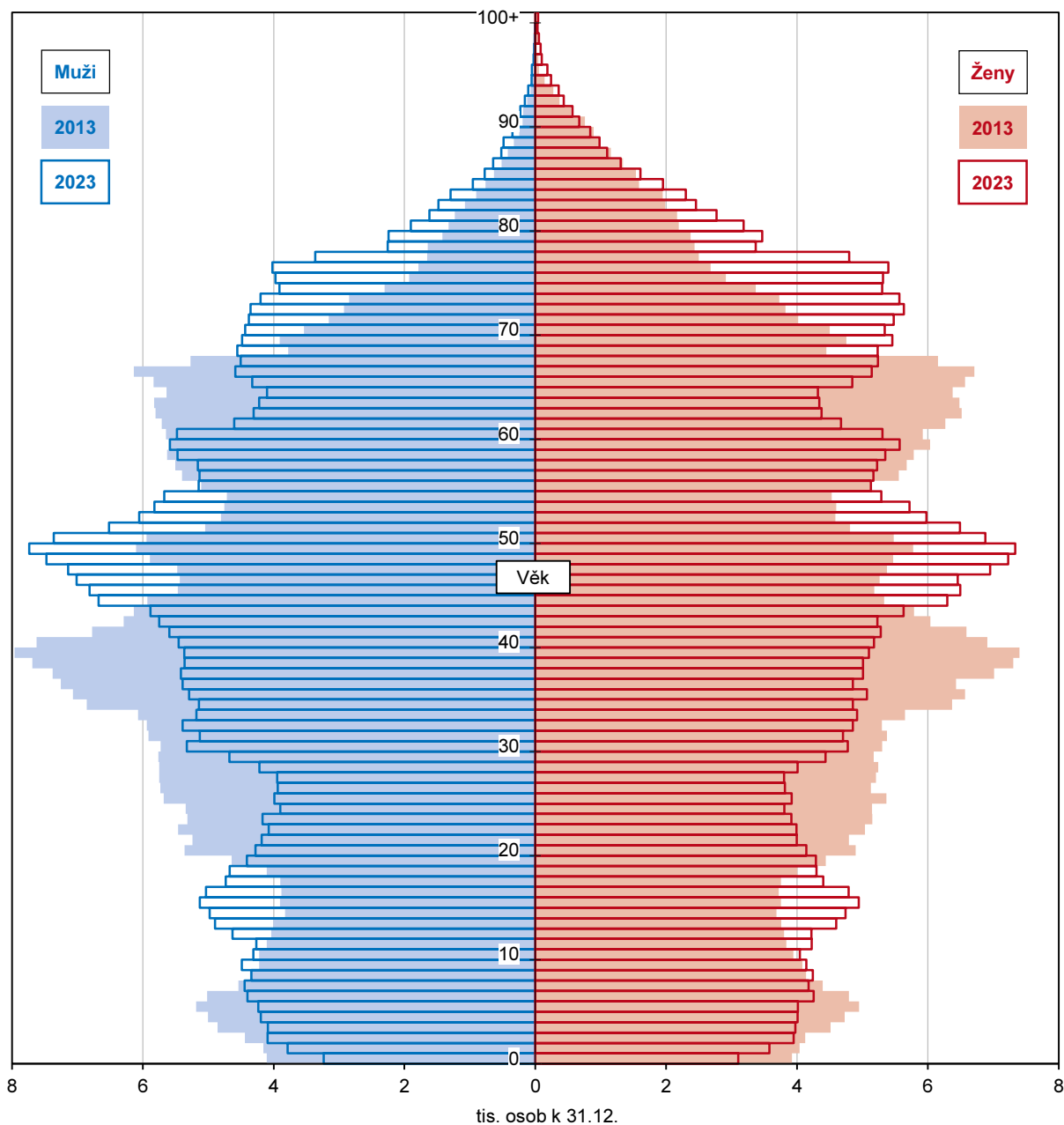
...těch je výrazně více mezi ženami.

Z pohledu jednotlivých pohlaví je patrná rozdílná struktura obyvatel podle výše uvedených skupin, která souvisí s vyšší nadějí dožití žen. Mezi ženami vloni tvořili senioři výrazně vyšší podíl než mezi muži, a to o 5,9 p. b. Zatímco mezi muži bylo 17,7 % osob ve věku 65 a více let, v případě žen to bylo vloni 23,5 %. Podíl produktivní a dětské složky je u žen v porovnání s muži menší, a to o 4,6 resp. 1,2 p. b.

Graf 1.12 Věkové složení obyvatel Ústeckého kraje v letech 2013 a 2023

Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší podíl seniorů byl v okrese Děčín.

Při vnitrokrajovém pohledu nejsou ve velikosti podílů dětské složky v jednotlivých okresech výraznější rozdíly. Nejmenší podíl zaujímali obyvatelé ve věku 0–14 let v okrese Chomutov (15,2 %), největší podíl byl zjištěn v okrese Litoměřice (15,8 %). Senioři tvořili největší podíl v populaci okresu Děčín (22,1 %), nejmenší podíl byl v okrese Chomutov (19,5 %). Produktivní složka obyvatelstva převažovala ve všech okresech, nejvíce v okrese Chomutov (65,3 % obyvatel okresu), nejmenší podíl byl zjištěn v okrese Děčín (62,6 %).

Zvyšuje se průměrný věk obyvatel,...

Průměrný věk obyvatel Ústeckého kraje byl vloni 42,9 let. Vzhledem k nárůstu podílu seniorů v populaci roste i průměrný věk obyvatelstva kraje. Meziročně se zvýšil o 0,3 roku, v porovnání s rokem 2001 byl o 4,8 roku vyšší.

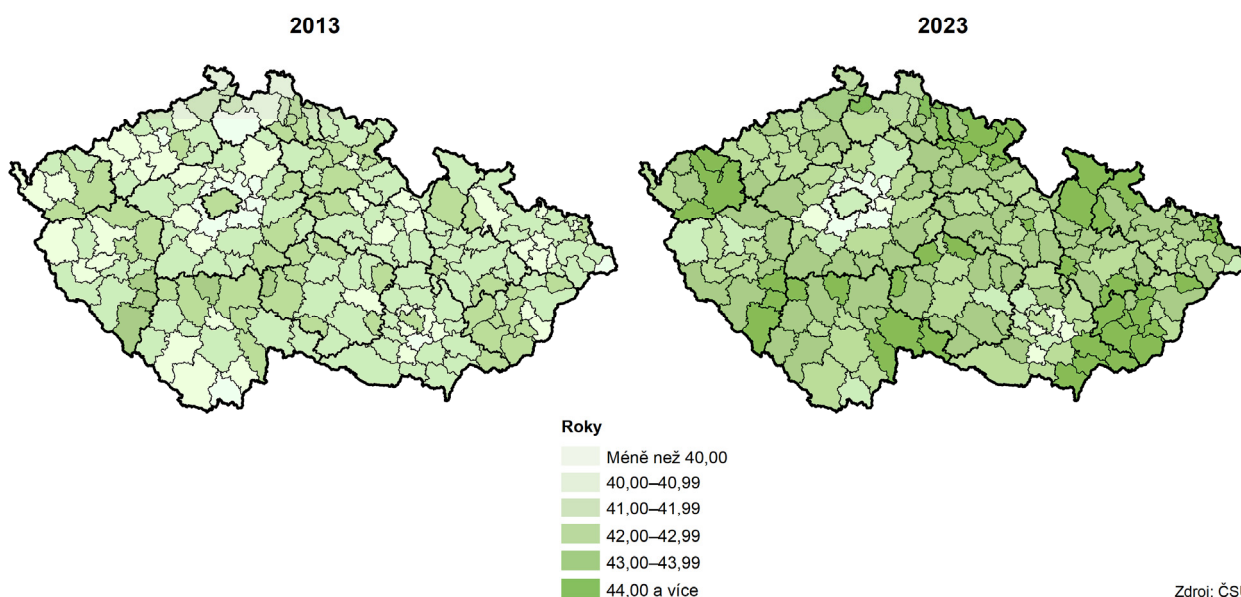
...a to rychleji, než v průměru v ČR.

Obyvatelstvo Ústeckého kraje stárne rychleji, než je tomu v průměru v celé ČR. Zatímco v letech 2001, 2002 a 2011–2017 byl Ústecký kraj druhým nejmladším a v letech 2003–2010 dokonce nejmladším krajem v ČR, v roce 2023 zde byl zjištěn až šestý nejnižší průměrný věk mezi kraji. Při porovnání s průměrným věkem v ČR byl průměrný věk dosažený v roce 2023 v kraji o 0,1 roku vyšší, zatímco v roce 2001 činil tento rozdíl 0,9 roku ve prospěch Ústeckého kraje.

Průměrný věk rostl shodně u obou pohlaví

Průměrný věk roste u obou pohlaví, přičemž za uplynulých 10 let nejsou v nárůstu průměrného věku mezi pohlavími výraznější rozdíly. Meziročně se průměrný věk mužů i žen zvýšil shodně o 0,3 roku na 41,5 roku u mužů a 44,3 roku u žen. V porovnání s rokem 2014 byl průměrný věk mužů i žen vloni shodně o 1,7 roku vyšší.

Průměrný věk obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2013 a 2023

Nejmladší obyvatelstvo měl okres Chomutov.

Z vnitrokrajového pohledu byl nejvyšší průměrný věk vloni zjištěn v okrese Děčín (43,4 roku), kde byl rovněž nejvyšší průměrný věk mužů (42,0 roku) i žen (44,8 roku). V průměru nejmladší obyvatelstvo žilo v roce 2023 v okrese Chomutov (42,6 roku), kde bylo rovněž, stejně jako v okrese Louny, dosaženo nejnižšího průměrného věku žen (43,9 roku). Nejnižší průměrný věk mužů byl zjištěn v okrese Chomutov, Most a Ústí nad Labem (41,3 roku).

Od roku 2012 v kraji převyšuje podíl seniorů nad podílem dětí.

Index stáří vyjadřuje, kolik seniorů (osob ve věku 65 a více let) připadá v populaci na 100 dětí (osoby ve věku 0–14 let). Vzhledem ke stále se zvyšujícímu počtu seniorů v populaci tak stejně jako průměrný věk i index stáří neustále roste. Zatímco v roce 2001 připadalo na 100 dětí v kraji 73,4 seniorů, v loňském roce to bylo již 133,2 seniorů. Posledním rokem, kdy v kraji počet dětí převažoval nad počtem seniorů, byl rok 2011.

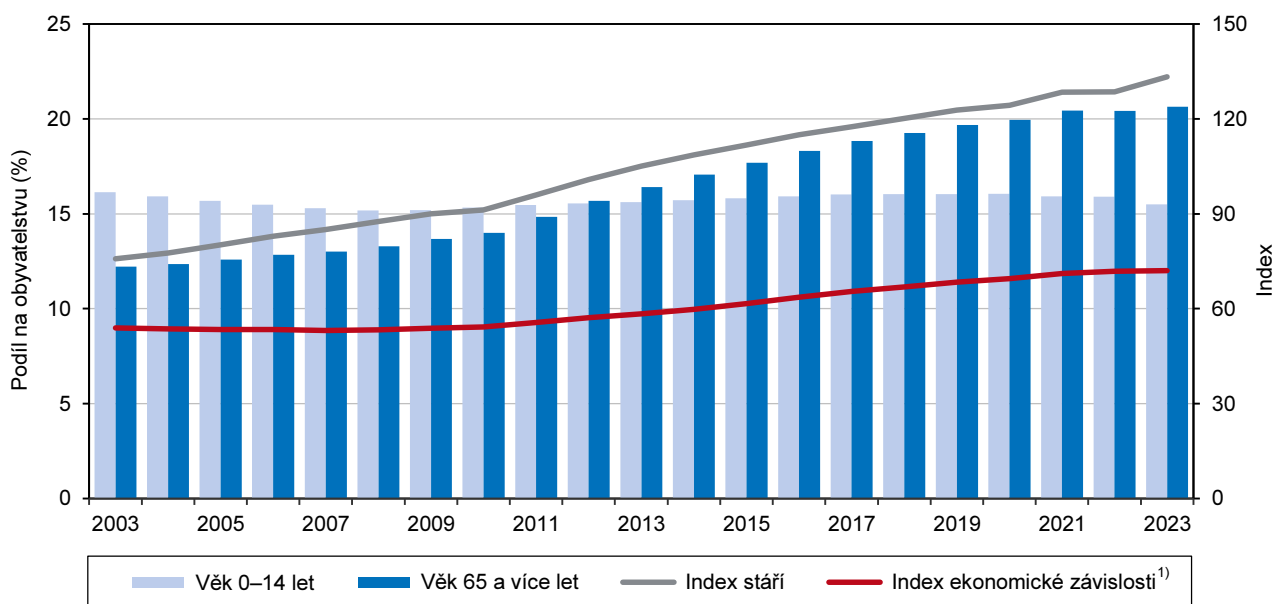
Pátý nejvyšší index stáří mezi kraji,...

Index stáří, zjištěný vloni v Ústeckém kraji, byl pátý nejnižší mezi kraji, v porovnání s republikovým průměrem byl vyšší o 3,7. Nejvíce seniorů na 100 dětí žilo v roce 2023 v Královéhradeckém a Zlínském kraji (145,5 resp. 145,3), nejméně ve Středočeském kraji (106,3).

Graf 1.13 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Ústeckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let

...nejvyšší byl v okrese Děčín.

V rámci okresů Ústeckého kraje byl nejvyšší index stáří zjištěn v okrese Děčín, kde vloni žilo 144,6 seniorů na 100 dětí. Nejméně jich naopak bylo v okrese Chomutov (128,1). V období 2014–2023 tento ukazatel nejrychleji rostl v okrese Děčín, kde se za tuto dobu zvýšil o 33,1 seniorů na 100 dětí, nejpomaleji narůstal v okrese Litoměřice a Teplice (o 20,1 resp. 20,7).

Rostou hodnoty indexu ekonomické závislosti,...

Index ekonomické závislosti vyjadřuje počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let). Stejně jako ostatní ukazatele popisující věkovou strukturu obyvatelstva, i hodnoty tohoto ukazatele neustále rostou. Zatímco v roce 2001 připadalo v kraji na 100 osob ve věku 20–64 let v součtu 55,5 dětí a seniorů, v loňském roce to bylo již 72,1 dětí a seniorů. Vzhledem k tomu, že podíl dětské složky v populaci dlouhodobě klesá, je příčinou nárůstu ekonomické závislosti výhradně nárůst podílu seniorů v populaci.

...nejnižší byl v okrese Chomutov.

Nejnižší hodnota indexu ekonomické závislosti byla zjištěna vloni v okrese Chomutov, kde na 100 osob ve věku 20–64 let připadalo v součtu 67,7 dětí a seniorů, naopak nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v okrese Děčín (76,1).

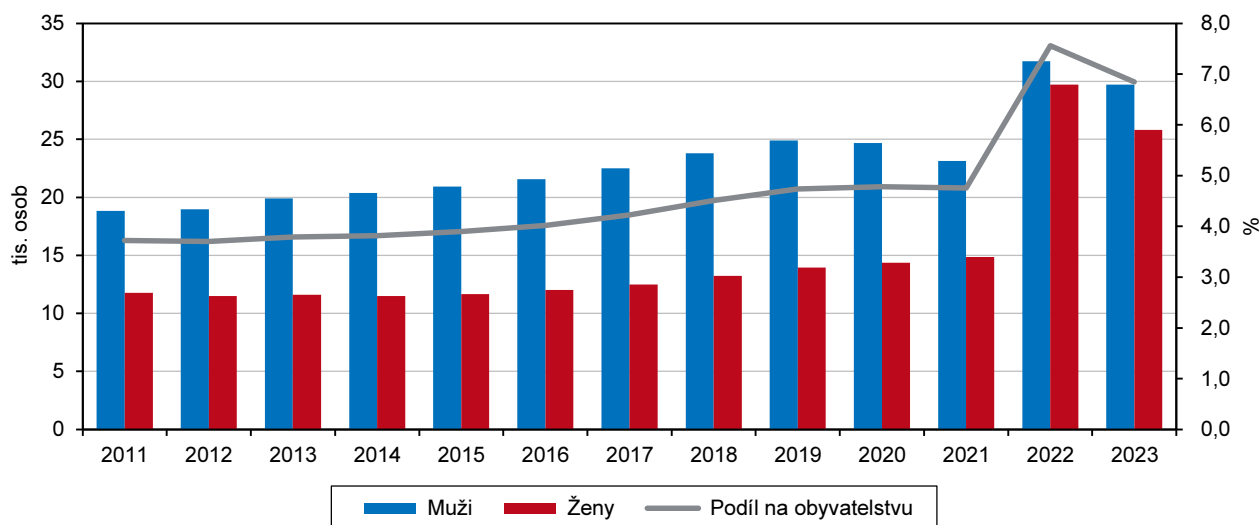
Cizinci

Snížil se počet cizinců v kraji.

K 31. 12. 2023 žilo v kraji 55 539 cizinců (vyjma cizinců s mezinárodní ochranou na území ČR), z toho 46,5 % žen. Na celkovém počtu cizinců v ČR (1 063 225 osob) se kraj podílel 5,2 %. Počet cizinců, žijících ke konci roku 2023 v kraji, byl za uplynulých 20 let druhý nejvyšší po roce 2022, meziročně se snížil o 5 898 osob (o 9,6 %). S meziročním poklesem počtu cizinců se snížil i podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel kraje. Zatímco v roce 2022 se cizinci na obyvatelstvu Ústeckého kraje podílely ze 7,6 %, vloni to bylo jen 6,8 %. S výjimkou roku 2023 tento podíl v uplynulých 10 letech v kraji rostl. V roce 2014 činil 3,9 %.

Graf 1.14 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Ústeckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

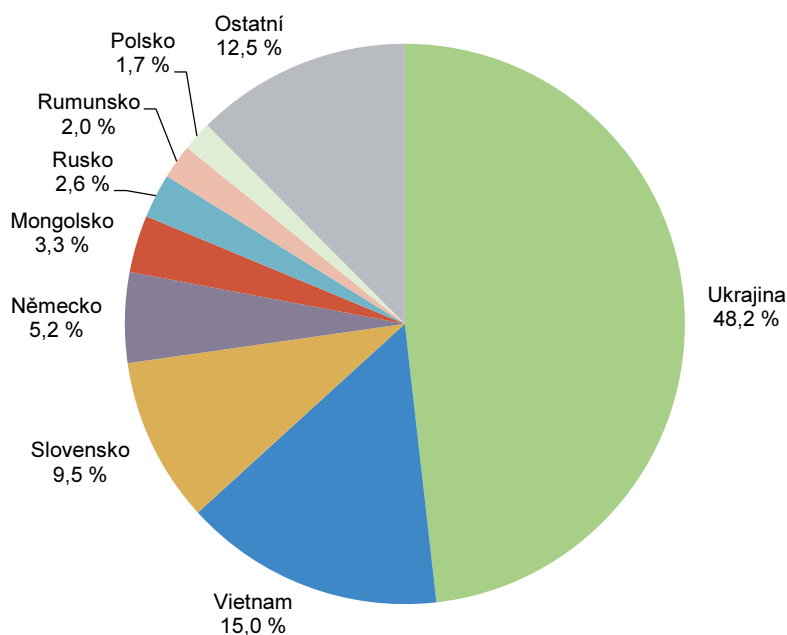

Téměř polovina cizinců na území kraje pocházela z Ukrajiny.

Cizinci žijící ke konci roku 2023 nejčastěji pocházeli ze zemí mimo Evropskou unii (78,1 %). Z pohledu státního občanství bylo z celkového počtu cizinců žijících vloni na území kraje 48,2 % z Ukrajiny, jejich podíl na celkovém počtu cizinců v kraji meziročně poklesl o 4,2 p. b., v porovnání s rokem 2021 byl však více než dvojnásobný. Podíl o velikosti 15,0 % zaujímali vloni cizinci z Vietnamu a třetí největší počet cizinců (9,5 %) měl slovenské státní občanství. Podíl cizinců se státním občanstvím Ukrajiny byl v letech 2022 a 2023 v porovnání s předchozími roky výrazně vyšší.

Graf 1.15 Cizinci podle státního občanství (bez osob s platným azylem) v Ústeckém kraji k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

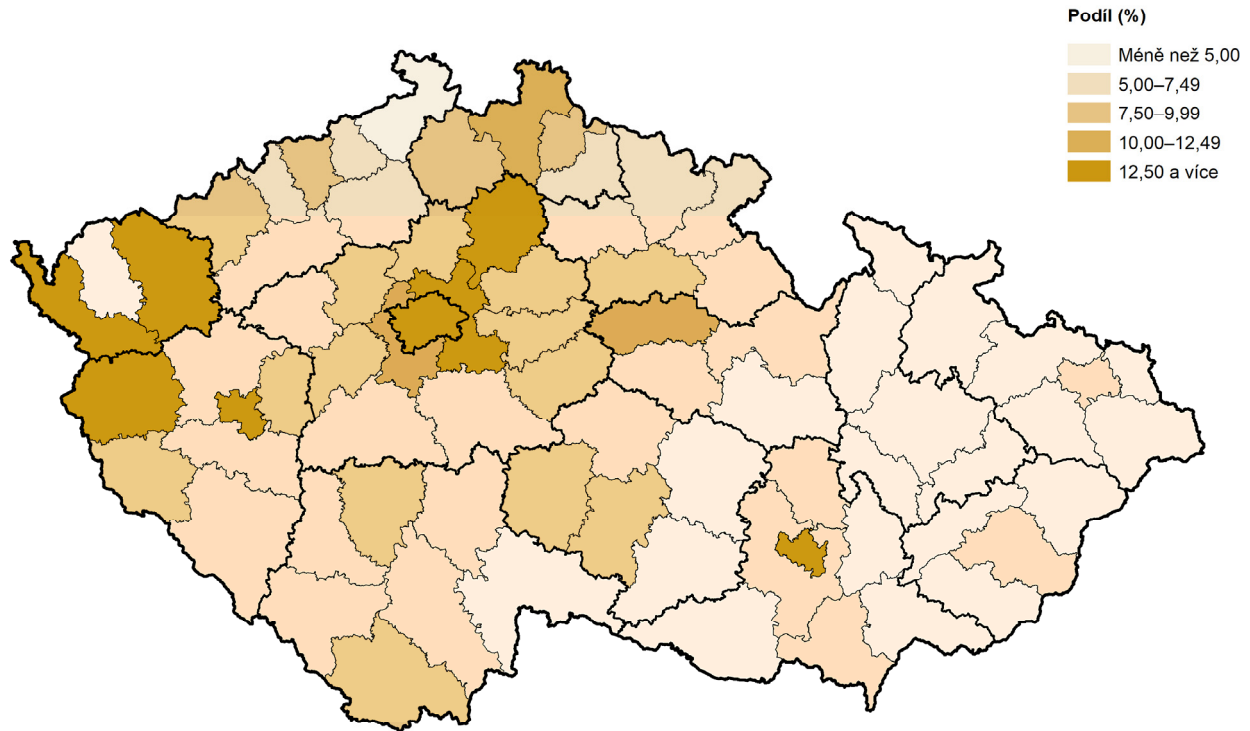
Občané Ukrajiny převažovali mezi cizinci ve všech okresech kraje.

Z celkového počtu cizinců žijících v kraji k 31. 12. 2023 nejvíce žilo v okrese Teplice (22,4 %), nejméně v okrese Louny (8,7 %). Ve všech okresech převládali mezi cizinci občané se státním občanstvím Ukrajiny, nejčastěji měli cizinci toto státní

občanství v okrese Litoměřice (57,9 % všech cizinců v okrese), nejméně často v okrese Děčín (35,7 %). Druhou největší skupinou cizinců v okrese Děčín byli osoby se státním občanstvím Vietnamu, jejichž podíl na celkovém počtu cizinců v okrese dosáhl 29,2 %, což je výrazně vyšší podíl, než v ostatních okresech.

Cizinci v okresech k 31. 12. 2023

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie